28րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7571 17 ՄԱՐՏ 1911 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 Mars 1911 28me Année N. 7571

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره‌كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Կարգը Հալէպի կուսակալ Քեազիմ պէյին եկաւ։ Որովհետեւ այդ պարտաճանաչ և իրապէս բարեկարգիչ պաշտօնեան ուզած է տեղւոյն մեծամեծներուն չարաշուք ազդեցութիւնը կոտրել, ահա իրեն դէմ ցցուած կը տեսնէ այդ մարդոց ատելութիւնն ու թշնամութիւնը և հաւանօրէն այդ էշրաֆներն ալ յաղթանակը պիտի տանին, ինչպէս տարին Պաղտատի, Վանի կամ Սըվազի էշրաֆները։

— Մենք կուսակալ չենք ուզեր, այլ սարուկ սպասաւորներ, ահա՛ ինչ որ ըսել կը թուին Անատոլուի էշրաֆները։

Սակայն կառավարութիւնը պիտի կրնա՞յ պետք եղած թուով սարուկ կուսակալներ գտնել և գոհացնել բոլոր գաւառներու էշրաֆները։ Եւ եթէ գտնէ իսկ, միթէ այդ կերպով պիտի կրնա՛յ մեր խեղճ հայրենիքը կործանումէ ազատել։

Այդ մարդոց տեղի տալով ու աշխատաւոր գիւղացին ճնշելո՛վ է որ մեր սահմանադրական կառավարութիւնը երկիրը պիտի զարգացնէ։

Թանին, Հալէպի կուսակալին դէմ սարքուած նոր ենթրիկներուն առթիւ, խմբագրականով մը ձայն կը բարձրացնէ Օսմանեան Պետութեան ժանտախտը եղող այդ էշրաֆներուն դէմ, որոնք այն են ինչ որ էին՝ գաւառացի ազնուականները Ֆրանսայի մէջ, մեծ Յեղափոխութենէն առաջ։

Եւ խիստ արդարացի կերպով Թանին կը գրէ.

«Օրէնքի և արդարութեան անունով այս յեղափոխութիւնը կատարող սահմանադրական կառավարութեան առաջին պարտականութիւնն է այժմ ճզմել բռնապետութեան այս մնացորդները որոնք կ'ուզեն տակաւին ինքզինքնին օրէնքէն դուրս բռնել և իրենց այս փափաքները ցոյց տալ իրաւունքի դիմակի մը տակ։ Մինչեւ որ գաւառի մէջ անոնց արմատը չխլուի, մինչեւ որ ժողովուրդն աչքին առջեւ չխորտակուին անոնց նախկին ազդեցութիւնն ու արժանապատուութիւնը, Սահմանադրութիւնը իր բոլոր օգուտները գործադրուած չնկատեր և խեղճ ժողովուրդն ալ չազատիր։»

Լա՛ւ, բայց ո՞վ պիտի ընէ այդ բանը։ Այսօր ցաւ ի սիրտ կը տեսնենք որ կառավարութիւնը գաւառացի էշրաֆներու ազդեցութեան ենթարկուած է մասամբ։ Եւ ասոր գլխաւոր պատճառը պէտք է փնտռել Օսմանեան խորհրդարանի կազմութեան մէջ։ Այդ խորհրդարանը այսօր իր ծոցին մէջ, իբրեւ մեպուս, ունի այդ էշրաֆներէն մեծ մաս մը, ասիկա անհերքելի իրողութիւն մըն է։ Այս պարագային ինչպէս կարելի է յուսալ որ կառավարութիւնը, հակառակ իր բարի կամեցողութեան, կարենայ կուրծք կերպով մը տառապող ժողովուրդին այդ կեղեքիչները ջախջախել։

Թանին ինքն իսկ կը խոստովանի այս բանը.

«Երբ նոր պաշտօնեայ մը իր պաշտօնատեղին հասնի, կը գրէ, ուժասպառ ժողովուրդը կը դիմէ իրեն որպէս զի բողոքները ներկայացնէ և քննութիւն պահանջէ։ Պաշտօնեան քննութիւն կը բանայ, միւս հոգմէ կ'աշխատի տուրքերը գանձելու, գաղտնի պահուած վաւերները երեւան հանելու, աշարը կողոպտել չտալու եւն. բայց այն ատեն ալ բողոքները կ'ըսկսին տեղալ, թերթերէն սկսելով մինչեւ խորհրդարանի ու Ծերակոյտի նախագահութիւններուն, ամէն կողմէ գանգատ կը յղուի այդ պաշտօնեային դէմ։ Կեդրոնին մէջ ալ պակաս չեն բերաններ ուժ տալու համար այդ բողոքներուն։»

Եւ Թանին իբրեւ օրինակ կը յիշէ Պաղտատի կուսակալին Նազըմ փաշայի դէմ ներկայացուած թագրիրը։ Այդ թագրիրը ստորագրողներէն շատեր պայման դրած են որ զայն պատրաստողներն ալ իրենց կողմէ Հալէպի կուսակալին դէմ սարքուելիք թագրիրը ստորագրեն։

Երբ այս տեսակ [illegible] եղբայրակցութիւն մը կայ մեր մեպուսներուն մէջ կարող, ուղղամիտ ու ժողովրդի պաշտպան կուսակալներու դէմ գալու համար, ալ ի՞նչ խօսք կարելի է սպասել։

Ուրեմն ատեն որ տեւէ ներկայ խորհրդարանը, այս մասին կարելի չէ բան մը յուսալ։ Էշրաֆներու պաշտպանը առ այժմ մեր բարձրագոյն ժողովն է։ Բայց տարիէ մը այդ ժողովը պիտի լուծուի ու նոր մը պիտի յաջորդէ անոր։ Մեր յոյսը պէտք է այդ նոր ընտրուելիք ժողովին վրայ դնենք։ Բայց միայն, յոյս դնելով չ'ըլլար։ Հարկ է այժմէն աշխատիլ, ամէն ճիգ թափել գաւառներու մէջ, որպէսզի նոր մեպուսները ո՛չ թէ էշրաֆներ կամ անոնց հլու գործիքները ըլլան, այլ բո՛ւն իսկ գիւղացիին ու ժողովուրդին շահերը պաշտպանող ազատամիտ ու ճշմարտապէս հայրենասէր մարդիկ։

Էշրաֆներու ազդեցութիւնը, գաւառներէն առաջ, կեդրոնին մէջ պէտք է ջախջախել։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Ազգանուէր Հայուհեաց Պարահանդէսը

Նախագահ
ՄԵԾ ԵՊԱՐՔՈՍ ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱ

Դեր Նախագահ
ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ԶԱՐԵՀ ԷՖ. ՏԻԼՊԷՐ

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, որ Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ մէջ՝ հարիւրի չափ վարժարաններ հաստատած է եւ 5000է աւելի որբ եւ աղքատ աղջիկներու ձրի կրթութիւն կուտայ Ն. Կ. Բ. ԻՇԽԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՄԷՃԻՏ ԷՖԷՆՏԻի բարձր հովանաւորութեամբ պարահանդէս մը կազմակերպած է որ տեղի կ'ունենայ այս գիշեր, ժամը 10ին (ը. ե.) Թոքաթլեանի սրահներուն մէջ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տէրունական տօներէ առաջ մեծ նշանակութիւն ունի միաբանութեանս Բուն Բարեկենդանը այն հռչակաւոր տխուր միջադէպը որ հայուական ծանօթ խնդրոյն պատճառաւ 1903ին տեղի ունեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ ի ներկայութեան հայ արտաքարգ ուխտաւորութեան, և յայտնի է թէ ո՛րքան [illegible] այդ [illegible] հաշիւներու կծիկը վանքին վրայ չարաթ երեկոյեաններ սկսաւ երգուիլ [illegible] չարաչար, պահ մը շատերու միտքը սլացաւ ու հեռացաւ այն օրերուն երբ Իզմիրլեան [illegible] հայրիկը իր տարագիր վիճակին մէջ փոքրիկ հոգեկան սփոփանք մը գտնելու մեծ հաւատքով փափաք ունէր առաջին [illegible] տօնը մատուցանելու Մայր Տաճարի Սեղանին առջեւ։ Եւ ի՛նչ յուսախաբութիւն երբ տեսաւ որ ամէն ինչ եկեղեցիի մէջ անփութութեան մատնուած, կանթեղները մարած, եկեղեցիին դռները գոցուիլ սկսած էին և հայ ուխտաւորութիւնը իր դուրսը կը պահանջէր. Երուսաղէմէն վերադառնալու նպատակաւ կը յուսանք և նոյն հաւատքը ունինք թէ այդ ու մխիթարական դէպքերը ա՛լ չեն կրկնուիր, շնորհիւ վանական օրինաւոր կարգադրութեան. և [illegible] [illegible] կոյեան ժամերգութիւն [illegible] ժամ վերջ հանդիսադրութեամբ [illegible] զեղջուկ [illegible]. իրեն գլուխ ունենալով Գեր. Տեղապահ Ս. հայրը որ ի վեր հանելով [illegible] Ս. Տեղեաց պահպանութեան համար թափած ջանքերը, նոյնպէս իրենց անձին զոհաբերութեամբ [illegible] իրաւանց նախանձախնդիր ըլլան, անոնց կը հաց և միաբան սիրով [illegible] բաժակ առաջարկեց։ Յետոյ լուսարարապետ Տ. Դաւիթ Ծ. վրդ. Տէրտէրեան Տեղապահ սրբազանի կենացը բաժակ առաջարկեց չնչելով անոր վրայ ծանրացած պաշտօնին դժուարութիւնները, մանաւանդ պէտ միաբանութեան մասին իր ունեցած հայրական գուրգուրանքն ու խնամքը։ Այս միջոցին ցաւօք կուզանք յայտնելու թէ ալեւոր ու տարեւոր խեղճ վարդապետ մը որ իր նախկին ըմբոստութեամբը ծանօթ է արդէն ազգ. լրագրաց պատուիրակութեան Եաֆայէն իսկ, բարկացայտ երեսով տեղէ քալեց սեղանատունէն, որուն միջոցին տեղւոյն հրաւիրուած էին աղա Շահին Զօզանեան բարեկամս և ազգասէր բարերար և Ամերիկայ ուսանող Տէր Մովսէս Թէփէկեան, որոնց վրայ այնքան անախորժ ազդեց այդ ամբարտաւան եկեղեցականին անհամեստ և անբարեկիրթ ընթացքը... Ըստ կարգի խօսեցաւ Եղիա վրդ. Յովհաննէսեան, հիւր քահանան և Մանուէլեան սարկաւագ, ինչպէս նաեւ վարժարանի ուսուցիչներէն Գարիկեան էֆէնտի։

** Մեծ Պահքի ապաշխարհնաց օրերուն մէջ Ս. Թէոդորոսի շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին (Ը. Բ.) սկսաւ հնչել Ս. Յակոբեանց մայրավանքի զանգակը հրաւիրելով միաբանութիւնը և արտաքարգ Հօ՛յ ուխտաւորութիւնը Ս. Յարութեան տաճարը դիմեց օրուան հրաշափառ և երեկոյեան ժամերգութիւնը Ս. Գողգոթայի յիշատակուած Հայոց սեփական եկեղեցւոյն մէջ կատարելու համար։ Օրուան հանդիսադիրն էր Տեղապահ Հայրը։ Հնաւանդ սովորութեան համաձայն, Քրիստոսի Ս. պաշտօնատեղւոյն առաջ չորս Աւետարանակիր վարդապետներ, շրջանառուած և քաղաքացի մանուկներէ ջահընկալ դպիրներէ, և սարկաւագներ շըռնազգեստ բուրվառ, տապանակներ ձեռքերնին, ինչպէս նաեւ երկու սարկաւագներ հանդիսադիր Սրբազանին խաչն ու գաւազանը և շուրջառը սեւազգեստ մէջ ձեռքերնին բռնած կարգաւ կողմ և պատրաստ կեցած կ'սպասէին Ն. Սրբազնութեան գալուստին։ Հայ ուխտաւորներէ զատ աշխարհի չորս ծայրերէն գունդագունդ Երուսաղէմ դիմող այլազգի ուխտաւոր ու տարազգի ազգեր հո՛ն Յարութեան տաճարին մէջ իրարու վրայ խռնուած էին։ Այս միջոցին արդէն Տաճարին արտաքնութեան մէջ զինուորներու խումբ մը՝ հրացաններ ի ձեռին՝ իրենց սպաներով և հրամանատարներով կեցած էին, երբ Տեղապահ Սրբազանը ներս կը մտնէր հանդիսաւորապէս։ Հոն՝ Սրբազանը՝ բուրվառ ի ձեռին՝ խնկարկեց բոլոր ներկաները, ապա իր պաշտօնական ուխտն ու երկրպագութիւնը ըրաւ նոյն սրբավայրին վրայ, մինչ մէկ կողմէն միաբան հայրեր և ժողո. տաներ չոր ի չոր կեցած «Հրաշափառ Աստուած» կ'երգէին։

Միաբան հայրերն այսպէս երգելով ուղղուեցան Քրիստոսի Գերեզմանը, որ մեծ պանքի տաճար երեք ազգաց, (Հայ Յոյն և Լատին) կողմէ զարդարուած է պատկերներով, ջահերով և արծաթեայ կանթեղներով, որոնց անհնարին մեծ բան մը կը պարզեն. արեւմտեան ճառագայթներէ զուրկ այդ հոծյայ գմբէթին տակ որ վերջին անգամ շինուած է 1866ին և աւարտած է 1868ին։

Տեղապահ Սրբազանը Ս. Գերեզմանին առընթեր Աթոռին վրայ նստած՝ միաբան հայրեր զոյգ զոյգ Ս. Գերեզման մտնելով իրենց սովորական ձեւական ուխտն ըրին և ապա կարգաւ ուղղուեցան Գողգոթայ կոչուած հայոց սեփական եկեղեցին, ուր երեկոյեան ժամերգութիւն կատարուեցաւ։ Յաջորդ առտու դարձեալ ժամերգութիւնը և Ս. Պատարագը նոյն Գողգոթայի մէջ կատարուեցան. Նոյն պահուն Յոյն միաբանութիւնը իրեն հանդիսադիր ունենալով Պատրիարքը՝ նախ հանդերձանքով իր Թափօրը դարձաւ Ս. Գերեզմանին շուրջ, որմէ վերջը Ս. Յակոբեանց Միաբանութիւնը Տեղապահ Սրբազանի հանդիսադրութեամբ սարքեց Ս. Գերեզմանի շուրջ իր փառայեղ Թափօրը հայ և օտար արտաքարգ ուխտաւորութեան, որ հոգեկան մեծ պատուորութեան մը տակ վերադարձաւ վանք։

Ներքին գաւառներէն և նոյնիսկ Հայաստանի խորերէն բազմաթիւ ուխտաւորներ կուգան Աստուածահոտ Ս. Քաղաքը անգամ մըն ալ իրենց համբուրելու և երկրպագելու. Ս. Յակոբեանց վանքն ալ ջանացած է մինչեւ դիւրութիւններ ընծայել ուխտաւորութեան, Եաֆայի Նաւահանգիստէն սկսելով մինչեւ վանքը, անկէ Երուսաղէմի մէկ քանի Սրբավայրերը, Ս. Յարութեան, Ս. Ծննդեան և Աստուածածնայ տաճարները առաջնորդելով զանոնք հիւրընկալներու և օտարալեզու առաջնորդութեամբ։ Սակայն կը խորհիմ թէ երկու հոգիով ինչպէս կարելի կրնայ ըլլալ ամէն դիւրութիւն ընծայել 1000ի մօտ հոծ բազմութեան մը, որոնք [illegible] աշխարհներ և այնքեր չեն որ մէկ հովիւով մը կարելի ըլլայ ամէն տեղ վարել և անոնց գոհացում տալ, ուխտաւորութեան մէջ անոնք գիտեմ որ Ս. Յարութեան տաճարէն և Աստուածածին եկեղեցիէն զատ ուրիշ տեղ մը տեսած չեն, որովհետեւ ուղեցոյց չունին խեղճերը. Թէեւ ուխտաւորական բոլոր պարտականութիւններն լիովին և թերեւս ա՛լ աւելին կատարած են, իրենց արտին դգոհութեամբ, և շատ անգամ չունեցածնին իսկ տալով վանքի մը պայծառութեան համար որուն մէջ թուով շատ միաբաններ կան և որոնք ի հարկին կրնան իրենց աջակցութիւնը չխնայել. բայց կարգ մը անձնական շահերը և [illegible] չեն ձգեր և չեն ուզեր որ ուխտաւորութեան ամէն դիւրութիւն ընծայելու համար ուրիշներն ալ իրենց աջակցութիւնը նուիրեն. որովհետեւ ընդհանրապէս այդ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ Թիւ 10

ՀԱՏՈՒԱԾ XXX

ՓԱՍՏԱԲԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

ՎԷՊ ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Դ.

ԶԻՒԱՆԴ...

— Զեզ հասկնար բամա, ես չեմ ըսեր թէ ա՛լ զբաղմունքիւն մի ընէր, քիչ զբաղէ անով կ'ըսեմ կոր։ Յետոյ պէտք բռնեմ, զաւակս, որ նուազ կեանքերու [illegible] զբաղիս։ Օր մը գլխուդ փորձանք մը պիտի բերեն անոնք ...Ա՛չեկ միտքս ինկաւ, կը լսեմ որ Մենթիկեաններուն տունը կ'երթաս, եթէ կ'ուզես հօրդ հաճոյք մը պատճառել, և մանաւանդ քու օգուտիդ համար, անգամ մըն ալ մի՛ երթար անոնց... այսչափ կ'ըսեմ...

Յովհաննէսեան էֆէնտի շեշտեր էր քու օգուտիդ համար բառերը։ Աւելի բան մը հասկնալ կ'ուզէր հաւանականաբար։

— Պէտք ուզէի պատճառը հասկնալ, հայր...

— Օր մը կը հասկնաս... բայց աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ չհասկնաս...

Հայրն իր խօսքը աւարտեր էր՝ Եդուարդ մինակ ձգելով մեկնեցաւ։

Եդուարդի կեանքը անտանելի, սոսկալի կերպով դժնդակ բան մը կը դառնար հետզհետէ։ Տարիք ապրիլ չէր, Սոփակել որ հաճելի ընկերակցութենէ մը զրկուի, սոփակել, որ ալ երբեք չխօսի համակրած աղջկանը հետ... չէ՛, կարելի բան չէր։

Գնաց կաթնեցաւ սեղանի մը, որուն վրայ Վէնիւսի արձանը կը կանգնէր։ Աչքերը ուղղակի սեւեռեց դիմացը գտնուող բանականութեան արձանին՝ Մերգիւրին, որ հեշտանքի դիցուհիին վրայ հսկելու ձեւ մը ունէր կարծես։ Եդուարդ դիտմամբ այդ երկու արձանները իրարու դէմ կանգնեցուցեր էր, հիներուն օրինակին և գաղափարին հետեւելով։ Շաբաթ մը առաջ զանոնք գնած էր Բիկմալիոնէն։ Անոնց գեղեցկութենէն շլացած, պահ մը կանգ առաւ։

Վայրկենական յափշտակութեան այդ արուեստագիտական վայրկեանէն ետք իր հոգիին մէջ փոթորիկի պէս տխրութիւն մը պայթեցաւ, ըլլալ, չարչրկող տառապանք մը՝ որ իր բանաստեղծի յարափոփոխ, յուսահատեալ տխրայոյզ նկարագիրը կը յատկանշէր արդէն։

Լռութիւն մը կը տիրէր տանը մէջ։ Առանձնութեան հովանիքող ազատութիւնը հետզհետէ կը բռնանար, կը փեթթեռներ իր երեւակայութեան ծաղիկը։ Ձեռքերը քունքերուն տարաւ։ Տաքութիւն մը զգաց։

— Պիտի չկրնար ա՛լ քնանալ, խորհեցաւ։ Եւ փայլակի արագութեամբ մը անկողիններէն վար իջնելով, հօրը սենեակը գնաց։

— Միթէ հանդարտեցա՞ւ, քաւ, չպիտի կրնամ ապրիլ... ո՛չ, չեմ կը տառապիմ։ Եւ նետեց իր միակ պաշտպանին, աշխարհի վրայ ծանչցած իր միակ ազգականին, իր սիրական հօրը գիրկին վրայ իյնալով երկարօրէն լաց։

. . . .

. . . .

Տասնըհինգ օրի չափ գրեթէ հիւանդ էր Եդուարդ։ Ջիղերը վերջին աստիճան գրգռուած ըլլալով, ցաւի նոպայի մը ենթարկուեր էր։ Բժիշկները պատուիրեցին որ չյուզուի շատ։ Յուզումին գոհը բռնաւ վարժուած չըլլալով իր սենեակին մէջ առանձ մենաւոր ապրելու, կ'ելլէր անկողինէն և թանձր վերարկուի մը մէջ փաթթուելով կը նստէր սեղանին առջեւ ու կը գրէր։ Հիւանդութեան այս օրերուն, առանձնութեան յուսահատութիւնը աւելի կը ճնշէր իր վրայ։ Ինքզինքը կը յանձնէր մելամաղձութեան մը թեւերուն, որոնց վրայ կ'օրօրուէր ժամերով։

Երբեմն մատենադարանին մէջ հատոր չէր մնար աչքէ կ'անցընէր։ Հին Թերթերու հաւաքածոներ կը թղթատէր։ Գիրքերու մէջ կապոյտ մատիտով նշանագրուած հատուածները և ստացուած նամակները կրկին անգամ կը կարդար, բայց ձանձրոյթը կը շղթայատէր իր մարմինը, կը սեղմէր։ Բոլոր այս մեծ կամ պզտիկ զբաղումներու պահուն, անխուսափելիօրէն իր ներարձակ թեւաւոր հոգին կը սլանար դէպի հրապուրող Աստինէն։

Յովհաննէսեան էֆէնտի չէր իմացուցած Սիրունեանի Պոլիս գալը, վախնալով որ նորէն յուզումի կ'ենթարկուի։

Հիմա բացարձակապէս վստահ էր ա՛լ թէ Եդուարդ կը սիրէ Աստինէն։ Անհուն վիշտ մը պատճառեց իրեն սիրելու այս հաւանականութիւնը, յետոյ կամաց կամաց համոզում գոյացուց թէ Աստինէ չկրնար պատասխանած ըլլալ Եդուարդի համակրութեան, քանի որ Զաւէնի կը պատկանէր ամէն կերպով։ Զգաց որ նախ իր զաւակը ապաքինի։ Բայց իրողութիւնները իրենց արագ յաջորդականութիւնով առանց չգիտցին Յովհաննէսեան էֆէնտիի որպէս զի Եդուարդը զգուշացնէ Աստինէն սիրելէ. երբեմն միայն պզտիկ ակնարկութիւններ կ'ընէր, ակնարկութիւններ, զորս չհասկնալ կը ձեւացնէր երիտասարդ գրագէտը։

Ե.

ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Մարդիկ այնքան դատապարտուած են ճակատագրօրէն մինչեւ տառապանքներու հանդիպելու անտանելի յուսախաբութիւններու բաղխելու որ, Աստինէ չհաւատաց աչքերուն երբ չորեքշաբթի առտու մը իր դէմ գտաւ Զաւէնը։ Պէտք եղաւ որ և է յենակի մը կառչիլ, երջանկութեան գինովութենէն գետին չիյնալու համար։

Հրա՛շք. տունը մինակ էր. չպատահած բան մը որ իրեն անհաւանօրէն հաճոյք պատճառեց։ Ձեռքերը մատներուն մէջ, ջէն դարձին վրայ արդեցնելով, անդադար, և տանը ձգելու որ Զաւէն բան մը արտասանէ, կառչեցաւ իր ամբողջ քընքոյշ ուժովը նշանածը գրկեց։

Զաւէն նայեցաւ թագուհի աղջկան աչքերուն խորը, ուր հիւրին կաթիլին մէջ գտաւ ամբողջ խաղաղութիւն ծովին և երկինքին անհուն ծաւալութեան, կապոյտ երազայնութիւնը բոլոր եթերին։

— Ա՛խ, հեծեց Աստինէ զոհունակութեան հառաչանքով մը և աւելի ուժգնօրէն սեղմեց զանիկա։

(Շարունակելի)

կարգի պաշտօնեաներ Ս. Աթոռի շահը և պատիւը մոռցած առաջ՝ որոնք իրենց քսակը լեցնել կ'աշխատին ամենաստորին և գձուծ միջոցներով։ Երեւակայեցէք Տիգրանակերտցի աղէտ բերդ ու կալուածն անձ մը որ տարիներէ ի վեր առաջնորդութեան կարեւոր պաշտօնին մէջ մոռցուած, ամէն տարի եկող դրամը հայ ուխտաւորներու անձնակներ կը յափշտակէ. Իւրաքանչիւրէն առնուած մէկ քսակէն մինչեւ մէկ մէճիտ պարգեւ կը պահանջէ և քանի կ'առնէ, հայ ուխտաւորը չիկնելով ճանկէր իւզինն ըսելով կը հանէ կասայ պէնք երեւ մաւրութեանն ուղարկ։ Բայց ամէն աւելի զարմանալին կայ. հայ ուխտաւորը մեկնելէն վերջ ընտկան է որ կարգ մը մանր երեխաներ առնէ լայն փարչ, դասած եւայլն զորս իր սենեակին մէջ կը ձգէ. օտապաշին ատանք իրրեւ իրեն իրաւունքը իւրացնելէ վերջ՝ ամէն տարի եկող ուխտաւորին կը վաճառէ և դարձեալ իրեն կը մնայ, երեւակայեցէք թէ տարին մինակ ասկէ քանի՛ ոսկի կը դիզէ։ Ականջը խօսի Գարգեւ էֆէնտի Փափազեանին, որ իր Երուսաղէմ իրր Ազգ. լիազօր պատուիրակի պաշտօնով գտնուած միջոցին յայտարարեց. «Վանքին մաքրագործումը պէտք է է'ն առաջ օտապաշիէն սկսիլ.» որովհետեւ օտապաշի և հիւրընկալներն են որ ուխտաւորներու հետ անմիջական յարաբերութեան և շփումի մէջ կը գըտնուին և անոնք ալ, դժբախտաբար, մարդավարութեան վրայ գաղափար չունին։ Վանական Վարչութիւնը, փոխանակ ցաւ զգալու, անտարբեր վերաբերում մը ցոյց կուտայ։ Հարկ է որ այլեւս ժամանակը հասած նկատելով, այդ կարգի վանական ցեցերը մաքրել ջանայ։ Ա՛լ կը բաւէ ո՛րքան ապրեցան Միաբանութեան մէջ։ Իրողութիւնը այս է։ Աչքի առջեւ ունինք Եւրոպայի, մանաւանդ ռուս հազարաւոր ուխտաւորները, որոնք մասնաւոր հիւրընկալներով և ուղեցոյցներով կ'առաջնորդուին ամէն տեղ և գոհունակ սրտով կը վերադառնան իրենց երկիրները։ Տեսնենք ե՞րբ պիտի ըլլայ որ մեր ուխտաւորութիւնն ալ նոյն բախտին արժանանայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄՑԻ

ՕՀԱՆԵԱՆ--ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

«Անցրեմ, պարոն, իմ հիացումս ալ թարգման եղէք, վաղուան Արեւելքին մէջ, երբ ձեր տպաւորութիւնը գրի առնէք, Գ. Դաւիթեանի մասին», կ'ըսէր ինծի Տիկին մը որ հարազատօրէն արտայայտուած բարձր երաժշտութեան մը տպաւորութեան տակ յուզուած՝ գրեթէ կ'արտասուէր։

— Բայց, ես ի՞նչ կրնամ գրել, Տիկին գեղարուեստի այս գեղանուշը արտայայտութեան մասին զոր աւելի կը զգամ քան կը հասկնամ։ Գ. Դաւիթեան հմայող ուժ մըն է, որուն ազդեցութիւնը կրելու համար բաւ է ունկնդիր ըլլալ՝ քիչ մը ճաշակ, և զգացում, իսկ անոր գեղեցկագիտական բարձր արժանիքին կարենալ թափանցելու համար չէ բաւեր միայն երաժշտասէր ըլլալ, պէտք է նաեւ արուեստին խորութեանց թափանցող մը ըլլալ, ուրիշ բան է զգալ, ուրիշ նաեւ արտայայտել՝ գո՛նէ գրիչով կամ խօսքով՝ ինչ որ է այն հեգնական թովանքը զոր կը ներշնչէ Գ. Դաւիթեանի վարժ ու ճաշակ նուագածութիւնը։

— Գրեցէ՛ք, սակայն, ծանօթացուցէք Հայուն իր այս զաւակը որ՝ իբրեւ արտայայտիչը գեղարուեստի քանքարին, իրաւունք ունի մեր մէջ ալ գտնելու իր արժանիքին համապատասխան գնահատումը։

Այդ գնահատումը, դառնալով կիրակի հանդէսին, դեռ իր բարձրութեան չէ հասած դժբախտաբար։ Կիսովին թափուր սրահի մը առջեւ։ Գ. Դաւիթեան լսեցուց իր գործիքին ներդաշնակ նուագները որոնք անվերջ ծափերով ողջունուեցան։ Այդ գնահատումը, սակայն, պղտոնական ձեւ է արուեստագէտին համար որ իրաւունք ունի գործնական քաջալերութեան։ Բանի մը անգամ բեմ եկաւ Գ. Դաւիթեան և Գ. Շեբռուպի երաժշտախմբին ձայնակցութեամբ իր արուեստին հըմայքովը համակեց ներկաները։ Իր գործած տպաւորութիւնը մեծ եղաւ և իր ճաշակը գեղջուկ յուզել, հմայել խանդաւառ հանդիսականները։

* * *

Արեւելեան հարէմի մը ներքին անկիւնները մեզ փոխադրեց՝ պահ մը՝ Տիկին Արմէն Օհանեան, պարուհին, որ իր ճկուն ճապուկ մարմինին բոլոր հմայքը ի հանդէս բերաւ չորս զանազան պարերու մէջ։ Առաջինն էր պարսկական Հազար և Մէկ գիշերներու մէջ դրուագը, երկրորդը Սալոմէի պարը, ուր հեղանի կարծքի և մերկ սրունքներու արագ, ցնցող, պաղլող և կրքայոյզ շարժումներուն և ստուերներու մէջ հոգեկան խռովք մը կը գնէր և իր մեծագոյն արժանիքը անսովոր կը չկշռուէր որ խանդոտ պարուհիի զգայնութիւնները իր դէմքին վրայ, աչքերներուն հուրքով և բերնին ու շրթունքներուն յայտնութեանն մէջ ցոլացնելու, արտայայտելու կը յաջողէր, իր շարժումները ազատ, ցնցումները ուժեղ ու կրակոտ, Տիկին Օհանեան իր արուեստին բոլոր հմայքով կը լեցնէր բեմը և հանդիսականները կը փոխադրէր ուրիշ աշխարհ մը հաճոյքի և վերացումի թեւերու մէջ... Տիկինը՝ անկասկած՝ ունի այն տաղանդը որ արեւելեան պարուհիի մը հեշտագըրգիռ ոլորքին չնորհալի շարժումներուն և աշխոյժ ոստումներուն մէջ միտքերը կը գերէ և գեղարուեստի ոլորտները կը փոխադրէ հմայքի ոլորտ մը ստեղծելով իր չուրջը։ Ուսանողականութիւնը գեղեցիկ ծաղկեփունջով մը իր խանդավառ համակրութիւնը ընծայեց չնորհալի պարիկին։

Մ. Դ.

ԱՆԿԵՂԾ ՓԱՓԱՔ ՄԸ

Կամիտաս վարդապետի Վասփօրի գեղաչուարհ ափանց ողջունելը տեհուեա պէս խինդ ու խնծիղ առթեց պոլսարնակ հայ Երգահաշակ համայնքին, որովհետեւ Պոլսոյ ժողովուրդը, կարծես առանձնաչնորհեալ հայ հատուած մը, անգամ մը եւս մեկնաւորը պիտի ըմբոշխնէր երաժշտական այն միտերը ու բարձրաթռիչ նուագները որոնք մարդս կ'ողողուցնեն և մարդկային ջերմիկ զգացումները հըմայքով մը կ'ընդելուզին։

Եւ հարկ է ըսել թէ ամէն հեզ որ հայ արուեստագէտը, Կամիտաս վարդապետ՝ իր ինքնատիպ և չէնչող համերգներն ու մեղրածոր երգերը կը հրամցնէր պոլսահայ ժողովուրդին ո՛րքան փափկահիւս քիմքին, մենք ալ, դժբախտ գաւառացիներս, որանքօրէն կարդալով օրաթերթերուն մէջ անոնց յաղող անցնելուն տարփողանքները, մեր պապակած բերաններէն առ'ակ չողխիններ կը վազցնենք այն խորթ զաւակներուն պէս, որոնք գաղօրէն ակռաներ կրճտցնեն երբ որ մայրերնին իր հարազատ որդիներուն համեղ, անդպարար կերակուրներ կը մատակարարէ՝ զրկելով զիրենք անոնցմէ։

Գաւառացին ալ ունի զգացում, ա՛ր, ո՛ն ալ գիտէ յուզուիլ, ներշնչուիլ, հրճուիլ։ Արդ ինչո՞ւ այս անգառնելի լքումը, զառամտական՝ պաղ վերաբերմունքը։ Գաւառացիներս նմանապէս գիտե՛նք գնահատել, ծափահարել և դրամական հնչուն օգնութիւններ ի սպաս դնել։

Մենք ներկայիս Կամիտաս վարդապետը խանդրագտար կ'ուզենք գէթ ա՛ գամ մը զինքը մեր մէջ ունենալու բաղձանքն ու կը հայցենք իրմէ որ սերպալաժոր բարեհաճի այց մը տալ Բիւթանիոյ պատմական գաւառին, զոր օրինակ Ադապազար, Նիկոմիդիա, Պարտիզակ, Մեծ-Նոր գիւղ, Զէնկիլէր, ուր՝ կը վստահցնենք զինքը՝ որ խանդավառ ընդունելութեան մը պիտի արժանանայ ու կատարելապէս պիտի տառնայ այն քաջալերութիւնը և խրախուսանքը՝ որոնց ճշմարտապէս արժանի է։

Մ. Յ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Պարտիզակ

Արտաքին Լուրեր

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ԿԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻՆ ՀԵՏ

Մաթէնի Քրիսթիանիայի թղթակիցը աշխարհի առաջին կին երեսփոխան Տիկ. Աննա Ռոկսթատի հետ չահեկան տեսակցութիւն մը ունեցեր է, զոր կը փութանք մեր ընթերցողներուն ներկայացնել. «Կը յուսամ թէ, կը գրէ թղթակիցը, հետաքրքրական պիտի ըլլայ ընթերցողներուս և մանաւանդ ընթերցողուհիներուս համար կարգ մը տեղեկութիւններ տանիլ Տիկ. Ռոկսթատի վրայ, որ առաջին կինը ըլլալով Նորվէկիոյ երեսփոխաններուն աթոռակից եղաւ։ Ուստի օթօմօպիլը ուղղեցի Քրիսթիանիայէն բաւական հեռու գտնուող թաղ մը, ուր կը բնակի այս վայրկեանիս ամբողջ աշխարհի ուշադրութեանը առարկայ դարձող կինը։ Մայրաքաղաքին Պօթթէնին (տեսակ մը արուարձ) մէջ կատարած փնտռտուքներս իսկոյն յաջողեցան և հոն գտայ փողոց մը՝ որուն գոյութեան իսկ տեղեակ չէի։ Իրաւ ալ օթօմօպիլս կանգ առաւ անել փողոցի մը մէջ որ անորոշ, ինչ ըլլալը անյայտ պարապ քեւով մը կը վերջանայ, և սակայն որոշուած տունը գտայ և մինչեւ չորրորդ յարկը ելայ։ Դրան վրայ ցուցատախտակ մը կար, որուն վրայ պարզօրէն Ռոկսթատ անունը գրուած ըլլալը ինծի յայտնեց թէ այդ տունը բնակողը չատ գործնական և յստակ միտքի տէր մէկն է։ Այն յարկաբաժինը, ուր մտայ, յայտնեց թէ անոր տէրը հարուստ և չատ բազմազբաղ մէկը չէ, բայց անմիջապէս յայտնի կ'ըլլայ թէ այդ յարկաբաժինը մտաւորական կնոջ մը օճախն է։ Ճշմարիտ է որ սենեակը պզտիկ բայց լեփ լեցուն էր. Գրադարաններուն մէջ չատ մը գիրքեր կային որոնց տան տիրոջը լուրջ ճգտումները կը մատնէին։ Սեղաններուն վրայ և քիչ մը ամէն կողմ լրագիրներու և նոյնիսկ... երեսփոխանական թղթածրարներ։ Աչխատող մարդու մը գրասեղանը, այսինքն առանց կնոջական գեղօրներու։ Պատերուն վրայ, ականաւոր մարդոց և դասական արուեստի վարպետներու նկարներ։ Այդ կնոջական պզտիկ սենեակին մէջ հանդարտութիւն կը ծորի. կնոջական պչրասիրութեան ամենապզտիկ հետքն անգամ չկար։ Տիկին Ռոկսթատը իր տունը գտայ, նամակ գրելու զբաղած, սեղանին վրայ դիզուած թուղթերէն և հասած նամակներէն դատելով իր թղթակցութիւնները մեծ համեմատութիւններ առած կ'երեւային։ Իրաւ ալ, տիկ. երեսփոխանը խոստովանեցաւ ինծի որ, քանի մը օրէ ի վեր, ամէն կողմէ իրեն հասած նամակները ողողած են զինքը, առանց հաչուելու հեռաձայնը. հեռաձա՛յն ալ ունի խա՛ղը որ կը հնչէ չարունակ, իր հնչիւնը խառնելով դրանը հնչիւնին որ իր կարգին չի դադրիր հընչելէ, այնքան չատ են հեքերվիւ ընելու համար ներկայացող խմբագիրները և ցրուիչները և... մանաւանդ ֆեմինիսթ ընկերակցութիւններու անդամ կիները։ Տիկ. Ռոկսթատ բաւական տարիքոտ կին մըն է։ Բանի որ յիսուն տարեկանը անցուցած է, կը կարծեմ թէ անզգաստութիւն ըրած չեմ ըլլար, ըսելով որ 1854ին ծնած է։ Քսանըհինգ տարիէ ի վեր, քաղաքին մէկ թաղային վարժարանին մէջ դասատուութիւն կ'ընէ։ Զարաչար աչխատող կին մը եղած է և իր կատարած աչխատութիւններուն հետքը յայտնի կ'երեւայ իր վրայ. յայտնի է թէ երեքդ-խնայած չէ իր անձը։ Իրաւ ալ, իր գրական աչխատութիւններուն հետ, չատ կարեւոր մասնակցութիւն ունեցած է երկրին ֆէմինիսթական չարժումներու և երկար տարիներ կայ որ ինքզինքը քաղաքականութեան տուած է։ Խնդրեցի Տիկին Ռոկսթատէն որ «Մաթէն»ի ընթերցողուհիներուն համար հաճի ըսել թէ ի՞նչ եղան իր մտածումները այն օրը, երբ առաջին անգամ ըլլալով՝ Խորհրդարան մտաւ։ Երեսփոխանուհին չնորհալիօրէն ըսաւ ինծի։—Ինծի համար պատիւ մըն է այդ մտածումները հաղորդել այնպիսի թերթի մը որ աշխարհի ամէն մասերուն մէջ անթիւ ընթերցողներ ունի։ Հաճեցէք գրել ուրեմն. «17 Մարտ 1911ի այս օրը մեր երկրին պատմութեանը մէջ յիչատակելի պիտի մնայ միշտ. որովհետեւ այսօր առաջին անգամն է որ կին մը Սթօրթինկի մէջ կուգայ բազմիլ, Նորվէկեան ժողովուրդին ներկայացուցիչներուն մէջ...» Ահա այս բառերով բարեհաճեցաւ բարեւել զիս, պարոն Նախագահ. Եւ իրաւ ալ, լոկ այն իրողութիւնը թէ ես, կին մը, եկած եմ հոս ձեզ հետ նստիլ, ինքնին արդէն պերճախօս է։ «Պայքարին բոլոր դառնութիւնները, անցեալ անյաջողութիւններուն բոլոր տաղտուկները, վերջին յաղթանակին մասին ամէն անստուգութիւն — բոլոր ասոնք, մենք, կիներս, կը մոռնանք այսօր, քանի որ մեր մեծամեծ եղբայրներուն, այրերուն ձեռնտուութիւններուն չնորհիւ մեր առջեւ կը բացուին Սթօրթինկին դուռները։ Տարակոյս չկայ որ այս արդիւնքը պատիւ կը բերէ այրերուն, որոնք չվախցան կնոջ մը իրենց քով բազմիլէն, բայց մի՛թէ կիներն ալ իրաւունք չունի՞ն, պարոն Նախագահ, այդ պատիւէն մաս պահանջելու, քանի որ վերջապէս երկար պայքարներու գնովը արժանի եղան անոր։ Գիտեմ թէ Նորվէկիոյ կիները — կրնամ աւելցնել ամբողջ աշխարհի կիները — այս պահուս իմ զգացած ուրախութիւնս ու հպարտութիւնս կը բաժնեն։ Ինչպէս մեր մեծ բանաստեղծը, Պիօռընսօն, իր ազգային երգին մէջ ըսած է, մենք՝ կիներս ցարդ Նորվէկիոյ տուած ենք մեր սէրը, մայրական մեր ամբողջ անձնուիրութիւնը. ու այսօրուընէ սկըսեալ մենք պիտի կրնանք նաեւ մեր հայրենիքին տալ մեր աշխատութիւնը, անոր բարգաւաճութեանը ու զօրութեանը յաւելմանը համար։ Տարակոյս չկայ որ, պարոն Նախագահ, մենք չպիտի լքենք մեր ընտանեկան օճախը. մեր հոս ներկայութեամբը ընտանիքը լուծուած չըլլար. չենք փափաքիր այս տեղին բոլոր պաշտօնները, մեզ կիներուս համար բաւական է որ իրաւունք ունենանք ներկայացուցիչներ տալու Խորհրդարանին. արդիւնքը հարթուած է թէ՛ տեսականապէս և թէ գործնականապէս եւական ըլլալու պայմանաւ։ Ահա թէ ի՛նչ է այսօրուան մեծ արդիւնքը և համամիտ եմ ձեր կարծիքին որուն համեմատ այդ արդիւնքը մեր երջանկութեանը համար ձեռք բերուած է։»

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԸ

Իտալիոյ թագաւորը մարտ 15ին պատասխաներ է բոլոր այն չնորհաւորական հեռագիրներուն, որոնք ղրկուած էին պետութեանց վեհապետներուն կողմէ, Իտալիոյ Միութեան Յիսնամեակի տօներուն առթիւ։ Մասնաւորաբար Սուլթանին ուղղած պատասխանը սերտ մտերմութեան մը դրոշմը կը կրէ։ Նոյն օրը Քուիրինալի մէջ հանդիսական սեղան մը տրըւեր է, որուն մասնակցեր են Հռոմի ցուցահանդէսին օտար ներկայացուցիչները, Իտալիոյ բոլոր նահանգապետները և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Վիքթօր-Էմմանուէլ թագաւորը հետեւեալ կերպով պատասխաներ է Վիլհէլմ կայսեր ղրկուած չնորհաւորական հեռագրին. «փոխադարձ համակրութեան մը անկեղծ կապերովը միացած մեր երկու ժողովուրդներուն զինակցութիւնը միշտ զօրաւոր գրաւական մը պիտի ըլլար անոնց յառաջդիմութեան ու աշխարհի խաղաղութեանը համար։»

Ներքին Կեանք

ԵԸԼՏԸԶԻ ՏՌԱՄԸ

ԳԵՐՄԱՆ ՄԱՐԶԻՉԻ ՄԸ

ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկուան «Վերջին Ժամ»ուն մէջ ծանուցած էինք Եըլտըզի տռամը։ Թէ օսմանեան և թէ օտար չրջանակներուն մէջ խոր տպաւորութիւն առաջ բերած է այս դէպքը։ Ստացուած լրացուցիչ և ճշգրիտ տեղեկութեանց համաձայն, գերման մարզիչը հետեւեալ պարագաներուն մէջ վիրաւորուած է։ Աչքի առաւօտ, ժամը 3ի առենները, Եըլտըզի պահակազօրքին հրամանատար Հասան Իզզէթ պէյի հետ գերման մարզիչ գընդապետ Ֆօն Շլիխթինկ աչքէ կ'անցընէ նչանաձիգ վաշտին պատկանող զինուորներու խումբ մը և անոնց չարժումներու մասին դիտողութիւններ կ'ընէ. Այդ առթիւ գերման սպան ալպանիացի զինուորի մը՝ Հաճի պին Պայրամի ուսէն բռնելով, ուղիղ դիրքի մը մէջ կը դնէ զայն, առանց սակայն բռնութեան դիմելու։ Ցետոյ Ֆօն Շլիխթինկ քանի մը խօսք կը փոխանակէ Հասան Իզզէթ պէյի հետ։ Այդ միջոցին յիչեալ ալպանիացի զինուորը իր մավզերեան հրացանով նչան կ'առնէ գերման սպային ու կը վիրաւորէ զայն։ Հասան Իզզէթ պէյ կարծելով թէ հրացանը դիպուածաւ պայթած էր, գերման մարզիչին կողմը կը դառնայ։ Ֆօն Շլիխթինկ կը յայտարարէ թէ իր վրան հրացան պարպած էին ու վիրաւորուած էր։ Գերման սպան վիրաւորուելէ քիչ յետոյ, գունատած գետին կիյնայ։ Երկու սրունքները անդամալոյծ եղած էին։ Վիրաւորը իսկոյն հիւանդանոց կը տարուի։ Միեւնոյն առեն ոճրագործ զինուորը զինաթափ ընելով կը ձերբակալեն։ Վիրաւոր սպան կը խնդրէ որ գերման բժիշկ մը և իր պաշտօնակից դէր-գնդապետ Վէյթ պէյը կանչուին իր մօտ։ Իսկոյն գոհացում կը տրուի իր փափաքին։ Տոքթ. Շլէբ վիրաւորին ծանր վիճակը հաստատելով՝ կը պահանջէ որ գերմանական հիւանդանոցը փոխադրուի ան։ Վիրաւորը, հիւանդանոց փոխադրուելէ առաջ, կը հրամայէ որ իր վրայ զէնք քաչող զինուորը իր մօտ բերուի։ Ոճրագործ զինուորը ներս մտած առեն գերման սպան դիտել կուտայ որ քալուածքը ծուռ դրած է. և կը հրամայէ չիտկել զայն։ Զինուորը կը հնազանդի։ Ցետոյ գերման մարզիչը կը հարցնէ զինուորին.— «Ինչ ըրի քեզի։ Ինչո՞ւ հրացան պարպեցիր վրաս։ - Մարզանքի առեն խոչտանգեցիր զիս։ Ուսիս և գլխուս զարկիր։ Ահա ինչո՛ւ համար գնդակ մը պարպեցի վրադ։— Երբե՛ք այդպէս չեմ վարուած քեզի հետ. մահուան անկողնոյս մէջ կը յայտարարեմ այդպէս ըլլալը։» Ֆօն Շլիխթինկ մարզանքներու առեն սովորութիւն ունէր իր ձեռքով ուղղելու զինուորներուն թեւերը և գլուխը։ Ալպանիացի զինուորը նախատինք մը նկատած է երբ իր ընկերներուն առջեւ դէմքին դիրքը ուղղած են։ Մարդասպան զինուորը յայտարարած է թէ այդ բանը բռնական արարք մը նկատուած է իր կողմէ։ Զինուորը Պատերազմական Ատեանի յանձնուած է, դատուելու համար։ Վիրաւորը, հակառակ իր ծանր վիճակին, ֆրանսերէն լեզուով սա յայտարարութիւնները ըրեր է Հասան Իզզէթ պէյի.— «Իմ պարտականութիւնս կատարեցի։ Գոհ էի իմ զօրագունդէս և հպարտութիւն կը զգայի անոր մասին։ Իմ հրամաններուս տակ դրուած սպաներուն, ենթասպաներուն, տասնապետներուն և զինուորներուն չնորհակալութիւն կը յայտնեմ։ Կատարելապէս գոհ եմ խորհրդակիցներու գումարտակին հրամանատար Հասան Իզզէթ պէյի ցոյց տուած եռանդէն ու քաղաքութենէն, ինչպէս նաեւ Ա., Բ. և Գ. գասակներէն։ Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ իմ ձիազարմաններուս։ Վէյթ պէյ թո՛ղ ձիերս ծախէ։ Գերմանիոյ մէջ թաղուիլ կը փափաքիմ։» Ցետոյ վիրաւորը գերմանական հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։ Այդ միջոցին գերման սպան կարգ մը զեկոյցներ ըրաւ, իր ընտանիքին հաղորդուելու համար, որ Շարլօթէնպուրկ կը գտնուի։ Վիրաւորին վիճակը չատ ծանր էր։ Գնդակը ձախ զիստէն մտնելով աջ զիստէն դուրս ելած էր, ազդրները ծակելով, ստամոքսին մէջ մասին վնասելով և ողնայարին դըպչելով։ Այդ պատճառաւ անդամալուծութեան դատապարտուած էին երկու սըրունքները։ Վիրաւորը արիութեամբ տոկաց վիրաբուժական գործողութեան։ Սակայն հետզհետէ իր վիճակը կը ծանրանար։ Ի վերջոյ ինքզինքը կորսնցուց և իրիկուան ժամը 10ի առենները գերման սպան մեռաւ։

⁂ Պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա դէպքը լսելուն պէս, Եըլտըզ գնաց և հարկ եղած քըննութիւնը կատարել յետոյ, գերմանական հիւանդանոց փութաց, վիրաւորը տեսնելու համար։ Նախարարը մեծապէս զգածուեցաւ, իմանալով որ վէրքը մահացու էր։ Ցետոյ գերմանական դեսպանատունը գնաց և իր խորին ցաւակցութիւնը յայտնեց դեսպանին, գործուած տռամին առթիւ։ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ապահովցուց թէ մարդասպանը, զինուորական խիստ պատիժ մը պիտի ենթարկուի անմիջական կերպով։

⁂ Դէր-գնդապետ Ֆօն Շլիխթինկ յիսուն տարեկան կար գրեթէ։ Գերմանիոյ ԺԴ. զօրաբանակին նախկին հրամանատար և ծանօթ զինուորական հեղինակ Ֆօն Շլիխթինկի զաւակն էր։ 1881ին մըտաւ գերման բանակին մէջ։ 1910 դեկտեմբերի վերջերը օսմ. բանակին մէջ ընդունուեցաւ իբր մարզիչ, դէր-գնդապետի աստիճանով։ Գերման սպան Սելանիկի մէջ կողմուած տիպար զօրագունդ մը մարզելու պաշտօն ունէր, բայց այդ զօրագունդը Ալպանիա ղրկուած ըլլալով, այս տարուան յունուարին մայրաքաղաքս եկաւ և մարզիչ նչանակուեցաւ նշանաձիգներու Ն. զօրագունդին, որ չորս վաշտերը և խարտընկէցի գումարտակէ մը կը բաղկանայ։ Ֆօն Շլիխթինկ այս օրերս դէր-գնդապետութեան աստիճանին պիտի բարձրանար Գերմանիոյ մէջ և Պոլսոյ մէջ ալ գնդապետ պիտի ըլլար։ Ֆօն Տէր Կօլց փաշայի ազգականն էր և իր ետեւ կը ձգէ կին մը և հինգ զաւակ։ Այս օրերս մտադիր էր Գերմանիա երթալու, զաւակին մկրտուելու արարողութեան առթիւ։

⁂ Սուլթանը հետեւեալ ցաւակցական հեռագիրը ուղղած է Գերմանիոյ կայսեր. «Մեր բանակին համար մեծ կորուստ մըն է գնդապետ Ֆօն Շլիխթինկի յաւիտենական կորուստը։ Այդ արտակարգ վախճանէն մեծապէս զգածուած, Ձեր Վեհափառութեան ցաւակցութիւն կը յայտնեմ։»

⁂ Պատերազմական նախարարը, օսմ. բանակին անունով, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղած է Գերմանիոյ պատերազմական Նախարարութեան։

⁂ Կ'ըսուի թէ ոճրագործ զինուորը գերման մարզիչին կողմէ հարցաքննուած առեն լալագին յայտարարած է թէ սպան ո և է նախատինք ըրած չէր իրեն։ Զինուորը ներում խնդրած է։ Ֆօն Շլիխթինկ պատասխանած է թէ ինք կը ներէր. Բայց զինուորական օրէնքը պիտի ներէր մի՛թէ։ Ցետոյ ներման գիր մը ստորագրել տուած է զինուորին։

⁂ Մարդասպանը, Հաճի պին Պայրամ, Իփէք գաւառի ժողովուրդէն է, 22 տարեկան. անցեալ տարի յունիսին զէնքի տակ կոչուած զինուորներէն է։ Պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, դէպքին վայրը երթալուն, անձամբ հարցաքննեց զայն։ Մարդասպանը կրկնեց ինչ որ ըսած էր Ֆօն Շլիխթինկի։ Նախարարը ըսաւ թէ զինուորներու քով փամփուշտ գտնուիլը քանի որ արգիլուած էր, ինք ո՞ւրկէ ձեռք անցուցած էր զայն։ Զինուորը ըսաւ թէ նչանառութեան մարզանքներուն առեն երեք հատ քովը պահած էր և անոնց մէկն էր գործածածը։ Այս պարագան բրիւ կանխամտածութիւն կը նկատուի։ Հաճի պին Պայրամ, նախնական հարցաքննութեանց տեղեկագրին հետ ղրկուեցաւ Կ. Պոլսոյ կեդր. հրամանատարութեան։ Պատերազմական Ատեանին առջեւ պիտի դատուի և մէկ քանի օրէն պատիժը պիտի վճռուի զինուորական պատժական օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն։

⁂ Վիրաւոր սպան գերման դեսպանին այցելութիւնը ընդունելով, յայտարարած է թէ այդ կարգի դէպքեր ամէն տեղ կրնան պատահիլ և թէ այդ պատճառաւ օսմ. բանակին համբաւը չաղտոտիր։

⁂ Զոհին յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսաւորութեամբ պիտի կատարուի և հաւանաբար չաբաթ օրը տեղի պիտի ունենայ։ Գերման սպան իր կտակագրին մէջ փափաք յայտնած էր որ Ֆօն Տէր Կօլց փաշա իր պաշտպանութեան տակ առնէ զաւակները։

⁂ Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Ֆօն Շլիխթինկի սպաննութիւնը խոր յուզում մը առաջ բերած է տեղւոյն մէջ։ Լրագիրները զոհին գովեստը կ'ընեն և այդ փայլուն սպային մահը կ'ողբան։ Թերթերը դառնացած լեզու մը չեն գործածեր։ Օսմ. դեսպանը Բ. Դրան և Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի ցաւակցութիւնները յայտնած է գերման կառավարութեան։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Կատարուած պաշտօնական քննութեան համաձայն, Շքօտրայի Թուզի գաւառակին մէջ ծագած դէպքերը տեղական ըմբոստութեան արդիւնք են։ Այս անգամ ապստամբութեան դրօշը պարզած են Թուզիի մէջ և չրջականները բնակող Մալիսօրները։ Միրտիթները չեն մասնակցած ըմբոստական չարժումին։ Սակայն սա ստոյգ է որ հռչակաւոր Իսա Պօլաթին և իր արբանեակները կը դրդեն Միրտիթները, ըմբոստութեան մասնակցելու համար։

⁂ Վերջին տեղեկութեանց նայելով, Մալիսօրները յաջողած են Բաաթարաթա համայնքը գրաւելու։ Դէպքին վայրը ղրկուած զինուորներէն զատ, երեք հազար կամաւորներ և երկրապահ զինուորներ ճամբայ ելած են Շքօտրայէն և Գարատաղի սահմանագլխէն երկու ժամ հեռու դիրք գրաւած են։ Ապստամբներուն թիւը 4000 հոգիէ աւելի չէ։

⁂ Աղքի գիչեր Սէլանիկ չոգենաւով Նիզամիէի և րէտիֆի հեծեալ ու հետեւակ զօրագունդեր, խարտընկէցներու գումարտակ մը ղրկուեցան Շքօտրա։ Արչաւախումբին հրամանատար կարգուած է Շէվքէթ Թորղուտ փաշա, որ աղքի իրիկուն դէպի Էսքիւպ ուղեւորեցաւ։ Հոն անձնական գործերը կարգադրելէ յետոյ, Ալպանիա պիտի երթայ։ Նոր արչաւախումբը մէկ զօրաբաժինէ պիտի բաղկանայ։

⁂ Արտաքին գործոց նախարարին կողմէ եղած դիտողութեան վրայ, Գարատաղի կառավարութիւնը յայտարարած է թէ ոչ մէկ Գարատաղցի մասնակցած է Ալպանիացիներու վերջին ըմբոստութեան՝ սահմանագլխին վրայ։ Գարատաղի կառավարութիւնը նոյնպէս յայտարարած է թէ փախստական Ալպանիացիները սահմանագլխէն հեռու տեղ մը պիտի հաստատէ, որպէս զի անոնք ըմբոստական չարժումին չմասնակցին։ Ցէթինէէն ղրկուած հեռագիր մըն ալ այդ լուրը կը հաստատէ, ըսելով թէ Գարատաղի կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է կատարեալ չէզոքութիւն պահելու համար ալպանիական դէպքերուն մէջ։

⁂ Ալպանիական ապստամբութեան առթիւ եպարքոսը, արտաքին գործոց դասական նախարարները ու Մ. և Յ. կուսակցութեան նախագահը աղքի օր խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Ալպանիացի երեսփոխաններն ալ [illegible] գումարում մը ունեցան և յետոյ Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցան Նախարարապետին հետ։

⁂ Պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ալպանիական դէպքերուն պատճառով յետաձգած է Բուսելիի կողմը կատարելիք ուղեւորութիւնը։

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Արչաւախումբին հրամանատար Իզզէթ փաշա երեք զօրագունդերու բաժնած էր իր հրամանին տակ գտնուող զինուորները։ Այդ զօրագունդերէն մէկը գրաւած է Մօքանաֆ, Սէվզ-էլ Խամիս և Սունուզ-էլ-Միւտուր կոչուած դիրքերը, հոն համախմբուած ապստամբները ցրուելով։ Մէվան անուն դիրքն ալ գրաւուած է, և յոյս կայ որ Սինան փաշա դիրքն ալ մէկ քանի օրէն ձեռք պիտի անցուի։ Թաիզէ յոյս կը յայտնէ որ օսմ. զինուորները չորս հինգ օրէն Սանաա մտնեն։

⁂ Հօտէյտայէն հասած լուրերուն նայելով, Ասիրի կողմը կռիւները կը չարունակուին։ Սէիտ Իտրիս կը ջանայ այդ քաղաքին պաշարումը սեղմել, բայց բուռն ընդդիմութեան մը կը հանդիպի։

⁂ Մէնահայէն ղրկուած հեռագրի մը համաձայն, Հէճիլէի մէջ պաշարուած ըմբոստները կազմակերպուած ըլլալով, Հէճիլէի վրայ կը յառաջանան։ Հոն գտնուող զինուորներու թիւը կ'աւելցուի։ Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հէճիլէի կողմը ղրկուած ջոկատ մը կռուի բռնըւած է ըմբոստ խումբի մը հետ։ Այս վերջինները փոքրաթիւ ըլլալով ուզած են խոյս տալ, բայց չյաջողելով, գերի բըռնուած են։ Բսան հոգի սպաննուած են։ Քոնֆիտայի ճամբուն վրայ գտնուող ըմբոստները աւերածութիւններ կը գործեն իրենց հաչւոյն։

ՊԱՂՏԱՏԻ ՐԱԲՈՒՆԱՊԵՏԸ

Դատական Նախարարութիւնը պատասխանած է Թուրքիոյ րաբունապետութեան կողմէ տրուած թուղթերէն, Պաղտատի րաբունապետի խնդրի մասին։ Դատական Նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ Պաղտատի րաբունապետը դատաստանի չպիտի ենթարկուի, այլ կառավարութեան համար անվստահելի դարձած է ան, քանի որ վերջին դէպքերուն առեն իր կրօնական դիրքին անհամապատասխան և թոյլ ընթացքի մը մէջ գտնուած է։ Հետեւաբար նոյն նախարարութիւնը կը պահանջէ որ Պաղտատի րաբունապետը պաշտօնանկ ըլլայ։ Թուրքիոյ րաբունապետութեան կողմէ Պաղտատի հրեայ համայնքութեան հեռագիր մը ուղղուած է, տեղւոյն րաբունապետին տեղ փոխանորդ մը կարգելու համար առժամաբար։ Րաբունապետին ալ հաղորդուած է որ ինք պաշտօնանկ եղած է և Կ. Պոլիս պէտք է գայ։

ՑԵՂԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմ. ցեղերու համերաշխութեան ընկերակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը, աղքի օր, Խորհրդարան երթալով, այցելութիւն տուաւ Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախագահին խիստ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ պատուիրակութեան, որ ընկերակցութեան նպատակը պարզեց, այն է բոլոր օսմ. ցեղերու համերաշխութիւնը և եղբայրական միաբանութիւնը։ Ահմէտ Րիզա պէյ պատուիրակութիւնը ապահովցուց թէ իր աջակցութիւնը արդէն իսկ ընծայած է այդ դատին։ Երեսփ. Ժողովի Նախագահը յարեց. «Գիտեմ թէ ձեր գործը դժուարին է, որովհետեւ բռնապետութեան 30 տարուան շրջանին ամէն ինչ կատարուած է՝ ցեղերը իրարմէ բաժնելու համար, բայց նպատակը օգտակար ըլլալուն, դժուարութիւնները փոխանակ խրտչեցնելու, աւելի կորով ու քաջութիւն ներշնչելու յաղթելու համար անոնց։ Մնաց որ, կատարելապէս ձեր տրամադրութեան տակ կը գտնուիմ։

ԱՐԳԵԼՔ ՄԸ

Բերայի կառավարչութիւնը արգիլեց Բերայի Սողրաֆիօն վարժարանին մէջ յոյն հասարակութեան ընելիք գումարումը լեզուական խնդրին վրայ խորհրդակցելու համար։ Այդ արգելքին պատճառը սա էր որ նախապէս արտօնութիւն չէ խնդրուած։ Եթէ երբեք չարտօնուի այդ գումարումը, Պատրիարքարանին մօտ դիմում պիտի ըլլայ։

Խորհրդարանական Քրոնիկ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 68ՐԴ ՆԻՍՏ

ՄԵԾ ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ ԵՐԵՍ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԱԼՊԱՆԱՑԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՐԻԶԱ ՊԷՅ ԼՈՒԹՖԻ ՖԻՔՐԻԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ՔԱԼԷ

ԱՐԱԲ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ ՑԵՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐ ԿԸ ՅԱՐՈՒՑԱՆԷ

«ՄԵՐ ՎԵՐՋԸ ԳԷՇ Է. ԵԹԷ ԱՍԱՆԿ ԵՐԹԱՑ Ո՛Չ ԱՐԱԲ Ո՛Չ ԹՈՒՐՔ, Ո՛Չ ԱԼ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԿՐՕՆՔ ԿԸ ՄՆԱՅ»

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 10.45ին, նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախորդ նիստի ատենագրութիւնը վաւերացուեցաւ։

Ժողովը եպարքոսական պաշտօնատան պիւտճէին վիճաբանութեան սկսաւ։

Նախ խօսք առաւ եպարքոսական խորհրդական Աթիլ պէյ և խնդրեց որ Բ. գլուխին մէջ եպարքոսական պաշտօնատան յարդարման համար դրուած 30,000 ղրշ.ին կէսը, որ զեղչուած էր պիւտճէի յանձնաժողովին կողմէ, դարձեալ հաստատուի։

Մ. Արիֆ պէյ ըսաւ թէ՝ կառավարութիւնը, ինչպէս կը լսէ, գործադրութեան դնել կ'ուզէ Թէնսիքաթի օրէնքին յաւելուածական յօդուածը, որ ասկէ առաջ Երեսփ. Ժողովին կողմէ կրկին անգամ մերժուած, բայց Ծերակոյտին կողմէ ընդունուելէն ետքը այդ յօդուածը ղրկուած էր Պետական Խորհուրդին մեկնաբանելու համար։

Աթիլ պէյ պատասխանեց թէ՝ գործադրութեան դրուած չէ դեռ և եթէ կ'ուզէք, ըսաւ, թագրիրով մը այդ մասին հարցում ուղղեցէք։

Մ. Արիֆ պէյ ըսաւ թէ՝ թագրիր տալու պէտք չունենք, այլ միայն դիտել կուտամ որ այդ օրէնքը չի կրնար գործադրուիլ՝ միայն Պետական Խորհուրդին անցնելով։

Հօճա Վասֆի էֆ. (Ժողովրդ. կուսակցութենէն).— Սահմանադրական երկիրներու մէջ դահլիճ մը երբ Երեսփ. Ժողովին մեծամասնութեան կողմէ տրուած որոշում մը չուզեր յարգել և կամ չկրնար գործադրել, պէտք է անմիջապէս քաշուի իր պաշտօնէն. Սահմ. երկիրներու մէջ, կառավարութիւնը, ամէն կարգի խնդիրներու մասին պարտաւոր է տեղեկութիւններ տալ Ժողովուրդին. պէտք է միշտ նկատի առնէ հանրային կարծիքը և լուսաբանէ զայն. նոյն իսկ պարտաւոր է պարզել այն պատճառները, որոնց հետեւանքով նախարարներ կը հրաժարին։ Ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյ հրաժարեցաւ վերջերս. շատ մը բաներ ըսուեցան այդ հրաժարականի խնդրի մասին. բայց մինչեւ այսօր ոչ ոք, ոչ իսկ մենք, որոշապէս չենք գիտեր թէ ինչ էին իր հրաժարման պատճառները։ Այդ հրաժարականէն յետոյ Թանին մէջ կարդացինք թէ՝ Հագգը փաշա առաջարկ մը ըրած է մեծամասնութեան կուսակցութեան. այսինքն ուզած է հասկնալ թէ՝ դահլիճին միւս անդամներուն մասին ի՛նչ կարծիք ունի այդ կուսակցութիւնը։ Եւ Իթթիհատի խորհրդարանական կուսակցութիւնը այս Ժողովէն դուրս վստահութեան և անվստահութեան քուէներ տուած է այս կամ այն նախարարին։ Ճիշդ է որ կուսակցութիւններ Ժողովէն դուրս կրնան ընդհ. խնդիրներու շուրջ որոշումներ տալ. բայց վստահութեան կամ անվստահութեան խնդիրը միայն այս Ժողովին մէջ կրնայ յայտնուիլ. ոչ մէկ Սահմ. երկրի մէջ այս կարգի բաներ տեղի կ'ունենան. հետեւաբար Հագգը փաշա Սահմանադր. տրամադրութիւններուն հակառակ շարժած է։ Եպարքոսական պիւտճէի վիճաբանութեան միջոցին, կուզեմ խօսիլ պաշարման վիճակի մասին։ Ժողովուրդներու բնական ազատութիւնը անբռնաբարելի պահելը պարտականութիւնն է ամէն մէկ կառավարութեան անխտիր. ո՛չ մէկ առանձին ազգի մը անհատները և կամ անոր ներկայացուցիչները կրնան կուսակից ըլլալ բռնապետական և ճնշիչ կառավարութեան մը։ Այլեւայլ խռովարարական դէպքերու առթիւ կառավարութիւնը նախ կը ջանայ այդ խռովութիւնը զսպել իր ժանտարմերիին միջոցաւ. երբ այդ ուժը չբաւէ զինուորը կը գործածէ և ամենէն վերջը պաշարման վիճակ կը հրատարակէ. այդ դրութեան միջոցին ամէն իրաւասութիւն ունի խռովարարները զսպելու, բանտարկելու, դատապարտելու և կամ կախելու։ Սակայն երբ անգամ մը կը վերնայ այդ պատճառը, կը դադրի խռովութիւնը, կը վերնայ նաեւ պաշարման վիճակը, որ ուղղակի հետեւանքն էր այն խռովութեան։ Եթէ այս խօսքս կարեւոր կէտը նկատի չառնուի, այն ատեն մեծապէս կը տուժէ Ժողովուրդը։ Մարտ 31ի դէպքերէն վերջ Երեսփ. Ժողով և Ծերակոյտ՝ Այ-Ստեֆանոյի մէջ գումարուելով, որոշեցին որ մայրաքաղաքիս մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուի։ Այդ միջոցին Թէվֆիք փաշայի դահլիճը կար և սակայն անիկա բռնապետական նկատելով, պաշարման վիճակ յայտարարելու հոգը յանձնեցինք շարժուն բանակի հրամանատարութեան։ Ըսել է մենք էինք որոշում տուողը, և մենք թէ՝ Օրէնսդիր և թէ՝ Գործադիր իշխանութեան դեր կատարած ենք։ Կառավարութիւնը իրաւունք ունէր գաւառներու մէջ պաշարման վիճակ հրատարակելու երբ պէտք տեսնէր. և իր այս իրաւունքը գործադրեց պաշարման վիճակ հրատարակելով Մակեդոնիոյ և Հավրանի մէջ։ Բայց այսօր ամէնքնիդ ալ գիտէք թէ Մակեդոնիոյ մէջ վերցած է պաշարման վիճակը. և սակայն արդեօք վերցա՞ծ է նաեւ այն պատճառը, որուն համար հրատարակուեցաւ. երբեք. դարձեալ չեթաները գործի վրայ են։ Եւ սակայն կառավարութիւնը Պոլսոյ պաշարման վիճակը չի վերցներ, հակառակ անոր որ պատճառներ գոյութիւն չունին այլեւս...։

Հաֆըզ Իպրահիմ (կեդրոնէն).— Չը տեսա՞ր յետադիմականներու կողմէ վերջերս ցրուուած տետրակները, որոնցմով Ժողովուրդը գրգռել կ'ուզէին...

Հօճա Վասֆի (շար.).— Կառավարութեան իրաւունքն էր ուրիշ Պոլսոյ մէջ պաշարման վիճակը երկարաձգել եթէ մարտ 31ի դէպքերուն հետքերը կը մնային, բայց կառավարութիւնը իր հրատարակած յայտարարութեան մէջ, կ'ըսէր թէ՝ պաշարման վիճակի դրութիւնը պէտք տեսնուած է տարի մը եւս երկարաձգելու, որովհետեւ սարիկաններու, սարիկան զինուորներու և կարգ մը ուրիշ օրէնքներ դեռ պատրաստուած չեն։ Ըսել է կառավարութեան ըրածը այլեւս պարզ երկարաձգում մը չէ, քանի որ մարտ 31ը յիշեցնող բան մը չկա՞յ իր յայտարարութեան մէջ. այլ իրապէս նոր պաշարման վիճակ կը հռչակէ. և ահա՛ ասոր համար է որ պաշարման վիճակ հրատարակելէ առաջ, կառավարութիւնը պէտք էր այս Ժողովին որոշման ենթարկէր։ Եթէ պաշարման վիճակը վերնայ, խռովութիւն կը ծագի եղեր, ո՛չ մէկ կառավարութեան ներելի է այս տեսակ միտքեր յայտնել ամբողջ Ժողովուրդի մասին, կարգ մը մասնաւոր պարագաներէ ազդուելով։ Այս կարգի միտքերով պաշարման վիճակ չի հրատարակուիր, և չի բռնաբարուիր Ժողովուրդին ազատութիւնը։ Ոչ մէկ ատեն հոս ամբողջ ցեղեր մէկ անգամէն ըմբոստացած են, միշտ զինուորն է եղած ըմբոստացողը և խռովութիւն յարուցանողը, ինչո՞ւ զինուորին երեսէն Ժողովուրդը զրկուի իր ազատութենէն։ Անցեալ տարի կառավարութիւնը խմբագիր Ահմէտ Սամիմ պէյի սպանման առթիւ արգիլեց հանդիսաւոր թափօրը, առարկելով որ ցոյց պիտի ըլլայ, ի՛նչ տեսակ կառավարութիւն է որ մեռելէ մը կը վախնայ. քիչ մը թոյլ տանք Ժողովուրդին որ արձակ համարձակ արտայայտուի (բացագանչութիւններ)։ Եթէ հոս խռովութիւն պիտի ծագին, կառավարութիւնը այս կարգի միջոցներ չէ որ անոնք պիտի զսպէ. մոռցա՞ք Ապտիւլ Համիտը, անոր խստութեան, բռնութեան և ճնշիչ միջոցներուն շնորհիւ էր որ յեղափոխութիւնը պայթեցաւ և սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ։ Ես բնաւ չեմ ցաւիր որ կառավարութիւնը բռնապետութիւն ի գործ դնէ, այլ կը ցաւիմ անոր համար որ մենք ալ անոր հետ մէկտեղ կ'արատաւորուինք։ Ես կ'առաջարկեմ անուանական քուէարկութեան դնել Պոլսոյ պաշարման վիճակի խնդիրը՝ հասկնալու համար ազգին թէ՝ որո՞նք կ'ուզեն և որոնք չեն ուզեր։

Պասրի պէյ (Իթթիհատական) առարկեց թէ վարչապետական պաշտօնատան պիւտճէին վիճաբանութեան միջոցին կարելի չէ Դահլիճին ընդհ. քաղաքականութեան հետ առնչութիւն ունեցող խնդիրներու մասին վիճաբանիլ, քանի որ եթէ կայ պատասխանատուութեան խնդիր մը, ամբողջ Դահլիճի բոլոր անդամներուն կը պատկանի և ոչ թէ միայն վարչապետին. հետեւաբար առաջարկեց որ պաշարման վիճակի մասին չխօսուի։

Նախագահը անմիջապէս քուէի դրաւ այս առաջարկը և կեդրոնին քուէներովը որոշեց դադրեցնել պաշարման վիճակի շուրջ յարուցուած վիճաբանութիւնը։

Լութֆի Ֆիքրի որ մէկն էր խօսք առնողներէն, տեսնելով որ լռութեան պիտի դատապարտեն զինքը, մօտեցաւ Նախագահութեան բեմին,

—Ասանկ բան չըլլա՛ր, պոռաց. մենք ըսելիք ունինք. Պասրի պէյի ըսածներուն ալ պիտի պատասխանենք. դո՛ւք Պ. Նախագահ իրաւունք չունիք, այս կերպ քուէարկութիւն կատարելու։

Զայներ.— Գո՛րծ տեսնենք, գո՛րծ...

Լ. Ֆիքրի.— Ասկէ աւելի կարեւոր ու մեծ գործ չըլլա՛ր...

Ֆէյզի ([illegible]).— Ժողովուրդը քընացնե՞լ կ'ուզէք...

Թալադ.— (Լիւոր).— Սո՛ւս եղիր դուն...

Հօճա Սապրի բեմ կ'ելլէ իր կարգին խօսելու համար. սակայն երբ պաշարման վիճակի մասին խօսիլ կ'ուզէ, կեդրոնէն կը սկսին աղմկել, պոռալով թէ՝ որոշումը տրուած է։

Թալադ (Լիւոր).— Չըլլա՛ր. ուրիշ ատեն կը խօսիք։

Լ. Ֆիքրի (Նախագահին ուղղելով խօսքը).— Պ. Նախագահ ամօ՛թ է, ամօ՛թ. այս ըրածնիդ շատ անվայել բան է...

Զայներ (կեդրոնէն).— Դո՛ւն ամչցիր. քեզի ամօթ է...

Նախ.— Բայց Նախագահը կը նախատէք Լ. Ֆիքրի պէյ։

Թալադ (Լիւոր).— Նախագահը նախատողին հանդէպ պէտք է անպատճառ Ներքին կանոնագիրը գործադրուի անմիջապէս. եթէ չի գործադրէք Պ. Նախագահ մենք դուրս կ'ելլենք Ժողովէն։

Եւ Իթթիհատի կուսակցութիւնը ամբողջութեամբ ոտքի ելաւ, մեկնելու պատրաստ.

Լ. Ֆիքրի.— Կեցէ՛ք. բացատրեմ...

Թալադ (Լիւոր).— Հիմա պէտք է գործադրուի Ներքին կանոնագիրը...

Նախ.— Բայց Լ. Ֆիքրի պէյ ետ առաւ խօսքը.

Լ. Ֆիքրի.— Ես խօսքս ետ չեմ առներ. չեմ առներ. չեմ առներ. հիմա ըրէ՛ք ուզածնիդ...

Նախ.— Ո՛վ որ Լ. Ֆիքրի պէյի մասին Ներքին կանոնագրին տրամադրութեան գործադրուիլը կ'ուզէ՝ վեր թող առնէ ձեռքը...

Կեդրոնը վեր առաւ ձեռքը և որոշուեցաւ յանդիմանութիւն ուղղել Լ. Ֆիքրի պէյի։ Յետոյ կեդրոնի անդամները հանդարտած՝ գացին նստան իրենց տեղերը։

Լ. Ֆիքրի.— Կը ցաւիմ Պ. Նախագահ որ այս կերպ կը վարուիք. անկողմնակալ չէք...

Նախ.— Դո՛ւք ստիպեցիք ինծի. ցաւելով պիտի գործադրեմ որոշումը.

Լ. Ֆիքրի.— Պասրի պէյի ինչու խօսք տուիք, երբ խօսք առած չէր անիկա.

Նախ.— Եկէ՛ք, նայեցէք. անունը նշանակուած է խօսք ուզողներու ցանկին մէջ.

Լ. Ֆիքրի.— Հիմա՛ աւելցուցիք. անոր անունը չկար։ Ասկէ զատ ո՞ւր տեսնուած է որ այդ տեսակ քուէարկութիւններ կատարուին.

Հօճա Սայիտ (անկախ).— Հո՛ս ալ ազատ խօսիլ չկայ. Ներքին կանոնագիրը մինչեւ հիմա ե՞րբ գործադրեցիք, որ այժմ կը գործադրէք։

Իսմ. Հագգը փաշա (Նախագահ չափաւոր ազատականներու).— Շատ կը ցաւիմ այս եղածներուն վրայ. հանրային կարծիքին վրայ շատ գէշ կերպով կազդեն այս բաները. այս հակառակութիւններուն վերջը չի գար. ասիկա նախատինք է մեր Ժողովին համար։ Ներքին կանոնագիրը այսօր գործադրեցիք, բայց ինչու 15 օր առաջ չուղղեցիք այդ միեւնոյն բանը ընել Պ. Նախագահ (ակնարկութիւն Իսմայիլ Քէմալ—Տէրվիշ պէյի միջադէպին)։ Ես կը յարգեմ Նախագահը, իբրեւ հրամանատարի, որովհետեւ ես զինուորական եմ. բայց դո՛ւք Պ. Նախագահ ձեր հեղինակութիւնը չէք կրնար պահել. եթէ անկողմնակալ էիք, Ներքին կանոնագիրը պէտք էիք գործադրել 15 օր առաջ ալ. Լ. Ֆիքրի պէյ յանդիմանուողներու առաջինը ըլլալու չէր, այլ երկրորդը...

Շիւքրի պէյ (Դամասկոս) ըսաւ թէ՝ երբ ազգային գերիշխանութեան և ցեղերու հաւասարութեան վրայ կը ճառեն, ինչպէս կ'ըլլայ որ եպարքոսական բաժնին մէջ միայն չորս հատ արաբ պաշտօնեայ կայ. իսկ ելմտական նախարարութեան մէջ բնաւ չկայ. ասիկա՞ է ցեղերու համերաշխութիւնը։

Բ. Sorեֆ.— Մահմուտ Շէվքէթ փաշան արաբ չէ՞...։

Մէնսի.— Դո՛ւք ալ կարողութիւն ցոյց տուէք. ձեզի ալ նախարար ընենք.

Շիւքրի պէյ վերջացնելով իր խօսքը ըսաւ թէ՝ կառավարական պաշտօնեաները պէտք է մրցումով և արժանիքի համեմատ պաշտօնի կոչուին և ոչ թէ տարբեր նկատումներով։

Լութֆի Ֆիքրի պէյ իր կարգին բեմ ելաւ, պաշարման վիճակի մասին չխօսելու պայմանաւ. բայց անգամ մը որ ոտքը բեմին վրայ դրաւ, սկսաւ իր յանկերգին. ըսաւ թէ՝ ինք պաշարման վիճակի մասին ասկէ առաջ ուզեր է խօսիլ, բայց նախագահը խնդրեր է որ եպարքոսական պիւտճէի միջոցին խօսի, իսկ հիմա որ խօսիլ կ'ուզէ, Թալաթ պէյ առաջին առաջարկեց որ ներքին գործերու պիւտճէի միջոցին խօսիմ, ինչպէս կ'երեւի այս խնդիրը հոս խղդել կ'ուզուի։ Զգուշեցէք, թող ամէն ամէն մարդ թեր ու դէմ խօսի և յետոյ կը վճռէք։ (Զայներ.— Որոշումը տրուեցաւ)։ Մէկ քանիներու կողմէ ձեռք բարձրանալովը որոշում չի տրուիր. ես այս տեղէն անդին չեմ երթար. անպատճառ իտարէի էօրֆիյէի մասին պիտի խօսիմ, մենք երբ հոս չխօսինք, դուրսը թերթերու մէջ թոյլ չի տար որ գրենք, երբ պիտի խօսինք. ըսէ թէ ասկէ վար չպիտի իջնեմ, մինչեւ որ չի խօսիմ. ինչ կայ որ այսքան կը վախնաք, ինչո՞ւ կը շփոթիք, ասկէ աւելի կենսական ու կարեւոր խնդիր կա՞յ, վար չպիտի իջնեմ։

Շքօտրայի երեսփոխան Րիզա պէյ, երկայնահասակ և մեծապէս ալպանացի մը, այս միջոցին դէպի բեմ յառաջացաւ պատրաստ յարձակելու Լութֆի Ֆիքրիի վրայ և զայն վար նետելու բեմէն. այդ միջոցին Եուսուֆ Շէթվան և Ահմէտ Մահիր էֆ.ները բեմ ելլելով վար առին Լութֆի Ֆիքրին և առաջքը առին նաեւ նկան յարձակումի և ծեծկռուքի մը որ աւելի մեծ պիտի ըլլար քան Իսմայիլ Քէմալ-Տէրվիշ միջադէպը։

Աղմուկը դադրելէն յետոյ խօսեցաւ Հօճա Վէհպի էֆ. և պատասխանելով Դամասկոսի արաբ երեսփոխան Շիւքրի պէյի, ըսաւ թէ՝ երկրին համար լաւ բան մը չէ ցեղային խնդիր յարուցանելը. ամէն տեղ արաբները սիրով կընդունուին ըսաւ և դատական նախարարութեան մէջ մեծ թիւով արաբներ կան։

Սէյիտ պէյ (Իթթիհատական) դարձեալ պատասխանելով Շիւքրի պէյի, ըսաւ թէ՝ Թուրքը, այն միակ իսլամ ազգը եղած է, որ 600 տարիէ ի վեր ամէն կերպ յարգանք մատուցեր է արաբ ազնիւ ցեղին։ Մեր պատմութիւնը կը հաստատէ այս բանը և ես կը ցաւիմ որ արաբ երեսփոխանը այս կերպ յայտարարութիւններ կ'ընէ, բան մը որ ոչ-իսլամներն անգամ չեն կրնար ուրանալ.

Րիզա Սուլուհ (Արաբ).— Սակայն սահմանադրական կառավարութիւնը ետեւ ձգեց արաբները։

Թալադ (Լիւոր).— Ձեզի վայելչութիւն չի տալու՞ն համար։

Րիզա Սուլուհ.— Ես արդէն կառավարիչ էի և դուք հրաւիրեցիք զիս որ վալի ըլլամ. դուք կառավարիչ ըլլալու կարողութիւն ալ չունէիք, բայց նախարար եղաք. դո՛ւք բնաւ արժանի չէիք։

Սէյիտ պէյ (շար.).— Եթէ հոս առանձին ազգութեանց խնդիր յարուցանէք մեր վերջը շատ գէշ է. ասիկա քաղաքականութիւն է. եթէ չզգուշանաք ո՛չ մենք (Թուրք) կը մնանք և ո՛չ ալ դո՛ւք (արաբ) ոչ ալ իսլամական կրօնքը. երկրին ամբողջութեան անունով կը խնդրեմ որ այս եղածները անգամ մըն ալ չի կրկնուին (ծափեր)։

Կէս օրուան դադարէն վերջ Ժողովը քուէարկեց Սատարէթի պիւտճէն որ 2 624,760 ղրշ. էր։ Տէֆթէրը Խագանիի պիւտճէն էնճիւմէն ղրկեց, քանի որ նոյն վարչութեան վերատեսուչը՝ 14,000 ոսկիի յաւելում կ'առաջարկէր։ Ժողովը յետոյ անցաւ Մաքսային վերատեսչութեան պիւտճէին։

Գրիգոր

Ազգային Կեանք

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Տեղապահ Սրբազանին, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։ 1. Ս. Էջմիածնայ Սինոդը գրով մը կը ծանուցանէր թէ հայրապետական նոր ընտրութիւն կատարել ներկայ տարւոյն դեկտ. 11ին և կը յարէր թէ հրաւիրագիրները ղրկած են Կովկասի փոխարքային՝ հասցնելու համար Պատրիարքարան։ Ժողովը կարդաց այս գրութիւնը և այս մասին խորհրդակցութիւնները կատարելէ յետոյ, յանձնեց դիւանին, իր յառաջիկայ նիստին ներկայացնելու համար Նախորդ ընտրութեանց վերաբերեալ գրերը։ 2. Հանրային կրթութեան նախարարը թէզքէրէյով մը կը ծանուցանէր թէ Պատրիարքարանի և առաջնորդարաններու յարակից ազգ. վարժարանները և ուսուցչաց վկայականներու վերաբերեալ գործողութեանց կատարման համար վերջին անգամ ըլլալով վեց ամսուան պայմանաժամ դրուած է և կը յանձնարարէր փութացնել տալ այդ գործողութիւնները։ Ժողովը որոշեց այս մասին կարեւոր զեկուցում մը ընել Ուսումն. Խորհրդոյ, ինչպէս նաեւ շրջաբերական գրով մը կարեւոր հրահանգը ուղղել գաւառական վարչութեանց։ 3. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսէն, և զանազաններէ հասած գրեր են Ժողովը տեղեկացաւ որ Հասան Պէյլիի եկեղեցւոյ շինութեան ձեռնարկուած և շինութիւնները բաւական յառաջ տարուելէ յետոյ խափանուած են և շէնքն ալ քանդուած է, գլխաւորաբար սա պատճառաւ թէ եկեղեցին փոխանակ իր նախկին տեղւոյն, ուրիշ գետնի մը վրայ շինութեան ձեռնարկուած է։ Ժողովին որոշման համաձայն, պատր. տեղապահը երէկ իսկ անմիջապէս գրեց Բ. Դրան։ 4.— Կիլիկիոյ կաթողիկոսը կը ծանուցանէր թէ Մալաթիոյ Առաջն. Տեղ. կարգուած է Հմայեակ վրդ. Պաղտասարեան, և Ժողովը ըստ առաջարկութեան, որոշեց Բ. Դռնէն խնդրել անոր պաշտօնին վերաբերեալ պէրաթը։ 5.— Յետոյ Ժողովը ասոնցմէ զատ՝ ընդունեց Տրդատ եպս.ի վերջնական հրաժարականը Կեսարիոյ թեմէն և առաջն. փոխանորդ կարգեց Վ.Վ. Յակոբեանը, մինչեւ առաջնորդի մը ընտրութիւնը։— Պիլէճիկի խնդիրը կարգադրուած ըլլալով, առաջն. փոխանորդ կարգեց Սիմոն քհ. Մաթթէոսեան։— Ժողովը պաշտօն յանձնեց Տիգրանակերտի առաջնորդ սրբազանին որ Խարբերդի առաջնորդական ընտրութեան հսկէ։— Ժողովը նկատելով որ Պոլիս բերուած երեք երուսաղէմացի վարդապետներուն կեդրոնի դէմ ըմբոստութիւնը հաստատուած է, որոշեց Կարապետ Վ. Տէր Կարապետեանը՝ Լիմ Անապատ, Սարգիս Վ. Սարգիսեանը՝ Կտուց անապատը և Արգար Վ. Նաթնեղբայրեանը՝ Մշոյ Ս. Աղբերիկի վանքը ղրկել ապաշխարութեան համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կեսարիոյ Ագհիսարի բնակիչներէն Բերուզ Յակոբ-Կէօքճեան անուն քսան տարեկան, չորս տարի առաջ նոյն տեղացի Սարգիս Աճէմեան անուն երիտասարդին հետ ամուսնացած, երկուքուկէս տարի անոր հետ կենակցած, ապա ընտանեկան անհամաձայնութեան պատճառաւ անկէ զատուած և Պոլիս սպասաւորութեան եկած կինը անյայտ եղած է. կը խնդրուի արգոյ ազգայիններէ, որ եթէ երբեք յիշեալին ո՛ւր, ողջ կամ մեռած ըլլալու մասին տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս իմաց տալ։

(Կնիք Պատրիարքարանի)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ստացանք Զարդարեան եղբայրներու հրատարակած Յիշատակարանի 18-19 միացեալ թիւը որ կը պարունակէ Ապրոեան գերդաստանին, Մկրտիչ Նուպարեանի, Նուպար Պօղոս փաշաներու, Ասատուր պէյի և Աբրահամ Բարթող փաշայի և և Պօղոս պէյ Նուպարի կենսագրութիւնները և լուսանկարները իրենց ձեռագրերով և դամբարաններու լուսանկարներով, 20է աւելի խնամուած պատկերներով. գինն է 5 ղրշ. բաժնեգինը 108 ղրշ. ամէն տեղի համար։

Արդարեւ քաջալերութեան արժանի գործ մը։ Նոյնպէս նոյն գրատան հրատարակութիւնը եղող «Սասանց Տուն» անուն Ժողովրդական հէքեաթը որ գրած է Վանեցի յայտնի բանաստեղծ Տ. Տիգրան Չիթունի։ Գինն է 5 ղրուշ։

Վերջին Ժամ

ԵԼԼՏԸԶԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԵՐՔՈՒԻ

Երէկ իրիկուն մայրաքաղաքիս մէջ զրոյց կը շրջէր թէ Եըլտըզի զինուորները կռուի բռնուելով, բուռն հրացանաձգութիւն մը կատարած են իրարու վրայ։ Մեր լրաբերին կողմէ կատարուած քննութեան համաձայն, բոլորովին մտացածին զրոյց մըն է ասիկա, քանի որ մեր լրաբերը իր աչքովը տեսած է թէ Եըլտըզի զինուորները մարզանքով կզբաղէին։ Թէրճիմանը Հագիգաթ այս առթիւ անէծք կը կարդայ այդ կարգի սուտ լուրեր յերիւրողներուն դէմ։

Մուշտակեղէններու Մեծ Վաճառատուն
Ժ. ԳՕԹՎԱԼՏ
J. GOTTWALD
ԱՆԹՈՒԱՆ ՔՐԱՄԼ (ՅԱՋՈՐԴ)
Antoine Kraml, Successeur
Բէրա, Մեծ Փողոց, թիւ 421

Մեծ մթերք պոհեմիական փետուրներու եւ աղուափետուրներու, բարձերու եւ փետուրէ ծածկոյթներու համար, ամէն գիներով։

Զանազան տեսակներ անթափանցիկ կտաւներու, որոնք մասնաւորաբար պատրաստուած են, այդ աղուափետուրները պահելու համար։ Այդ անթափանցիկ կտաւներէն ներս բան չի թափանցեր։

Փոքր վճարումի մը փոխարէն մուշտակեղէններու, գորգերու, զգեստեղէններու պահպանութիւն, ցեցերու, հրդեհի եւ գողութեան դէմ։

Սոյն Վաճառատան մէջ կը ծախուի նաեւ միջատասպան փոշիներ։

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ԽԻՍՏ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ 8—12

ՊԱՀՐԻՅԷ ՄԷՍԱՐԻՖԱԹ ՏԱՅԻՐԷՍԻՆՏԷՆ

14000 քիլօ նումունէսի կիպի եէրլի մալի հավլու։

1400 քիլօ նումունէսի կիպի եէրլի մալի էօրտիւլօ

Թերսանէի Ամիրէ իւչիւն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլան պալատէ մըգտարլարը մուհարրէր իքի գալէմ էշեա միւպայաա էտիլմէք իւզրէ ֆիաթը զարֆ ուսուլի իլէ մէվգըի միւնագասայա գօնըլմըշ օլտուղընտան թալիպ օլանլարըն թէքլիֆնամէլէրաէ քիւչաք մուգարրէր պուլունան րումի մարտըն եիրմի իւչիւնճի չարշանպա կիւնի պատէզզէվալ սաաթ իքիյէ գատար եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրիլէ պէրապէր թէքլիֆնամէ զարֆլարընը Պահրիյէ նէզարէթի տէօրթիւնճի տաիրէ եէտինճի շիւպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ սաաթը մէզքիւրտէն սօնրա թէքլիֆնամէ գապուլ էտիլմէյէճէյի իլան օլունըր։ 327 Մարտ 15

ԹՐՈՒՔ ՎԷ ՄԷԱԱՊԻՐ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

Վիլայէթ էսամի ինշաաթ վէ թամիրաթ։

ԷՆԳԱՐԱ.—Էնգարատա Գալայճըգ Թարիգինտէն Չըպուգ Ապատէ այրըլան խոլըն պիրինճի քիլօմէթրօսընտա վագը Սարըճալար քէօփրիւսի։

Պէտէլի 9992

Իհալէի էվվէլիյէ թարիխի 327 Մարտ 23
» » գաթիյէ » 327 » 31

ԻԶՄԻԹ ՍԱՆՃԱՂԸ.— Գարամիւրսալ Իսնիգ Թարիգինին Գարա Ահմէտլիլէրլէ Եալագ Տէրէ արասընտագի 5952 մէթրօ թուլ իւզէրինտէ իճրա էտիլէճէք թամիրաթլա մուխթէլիֆ աչըգլըգտա օնիքի ատէտ քէօփրիւ վէ մէնֆիզ ինշասը վէ օնպէշ ատէտ քիլօմէթրօ թաշ քէօփրիւ պէտէլի 370984

Իհալէի էվվէլ թարիխի 327 Նիսան 1
» գաթիյէ » » Նիսան 7

ԻԶՄԻԹ ՍԱՆՃԱՂԸ.— Պաղչէճիգ Իսքէլէ Թարիգի իւզէրինտէ ինշա օլընաճագ պիր ատէտ պարագա։

Պէտէլի 8255

Իհալէի էվվէլիյէ թարիխի 327 Նիսան 1
» գաթի » » » 7

Պէտէլ քէշիֆլէրիլէ էսամիսի պալատէ մուհարրէր ամէլիաթ վէ թամիրաթըն հիզալարընտա կէօսթէրիլէն մէթրօլարտա իհալէլէրի իճրա գըլընաճագ թալիպ օլանլարըն շէրաիթ միւնագասա վէ իհալէի էօյրէնմէք վէ թէնզիլաթ իճրա էթմէք իւզրէ մահալլէրինտէ Նաֆիա Գօմիսիօնլարընա վէ տէրսաատէթ Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթինտէ միւնագասա գօմիսիօնընա միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունըր։ 327 Մարտ 15

ՄԵՐ ՀԱՅ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ
ԱԺԱՆ ՔՕՍԹԻՒՄ
75 ՂՐՈՒՇՈՎ

Մեր Հայ Նորագիր զինուորները, որոնք պէտք ունին զինուորական համազգեստի, կրնան իրենց ընծայուած դիւրութիւններէն օգուտ քաղել, դիմելով Պոլիս, Սուլթան Համամ, 42 թիւ Գարագաշ Իպրահիմ պէյի ՕՍՄԱՆԼԸ ՄԱՂԱԶԱՍԸՆ, ուր խիստ դիւրամատչելի և զեղչուած գինով մը կը պատրաստուին ձեւաւոր ու ամուր զինուորական համազգեստներ։ Գիները անհաւատալի ըլլալու աստիճան աժան են, ինչպէս

ՄԷԿ ՃԱՔԷԹ ԵՒ ՄԷԿ ՊԱՆԹԱԼՕՆ 75 ՂՇ.

ՄԷԿ ՍՈՒՆԱԿԱՊ 10 ՂՇ.

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները, տրուած չափու վրայ, փութով կը կատարուին։ Թղթատարին ծախքը յանձնարարողին վրայ է։

Մեր Հայ զինուորներուն կը յանձնարարենք, իրենց ապսպրանքները ընելէ և ուրիշ տեղեր դիմելէ առաջ, անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, վստահ թէ մեծապէս գոհ պիտի մնան։ 11

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐԻՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճաբոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Ֆրանսայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի ելեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.— Անվերս (1885), Փարիզ (1889), Պրիւքսէլ (1897), Փարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընեւ (1896), Թուն (1899)։
5 Ոսկի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշաթելի եւ Քիուի դիտարաններէն։
16 Շքադրամներ.— Փարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթերտամ, Չիքակօ, եւն., եւն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՉՎԷՃԵԱՆ և ՈՐԴԻ** Մեծ Թունել, Մաճաքաճըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի զգուշանալ մէջ այն վաճառուած բազմաթիւ յաւակնորդներէն, պէտք է ներկայանալէն առաջ մէկ անգամ աչք մը նետել իրենց ապրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—34

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ զոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

TRADE MARK
LONGINES

Ի ՆՊԱՍՏ

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԻՆ

Թէ՛ ձեր առողջութեան պահպանման

Թէ՛ օսմ. արտադրութեանց յարգ ընծայելու

Թէ՛ ազգ. վաճառականութեան օգնելու համար օսմ. նաւատորմիղին օժանդակ մարմնոյն ի նպաստ շինուած

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԸ
ԵՒ
ԼՈՒՑԿԻՆԵՐԸ

Նախապատուութիւն տալով գործածելը հայրենասիրական պարտականութիւն մըն է։

Արդէն գիներու տեսակէտով բնաւ չտարբերիր ուրիշներէն։

Ընդհ. կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս. Ֆինճանճըլար, Թիւ 8 —3—

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱԳՈՐԾ
ԺԱՔ ՀԱՉԱՑ

461, ՍԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 461
Աւստր. Դեսպանատան դիմաց

ՄԻԱԿ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նորոգութիւնները խնամով կը կատարուին աժան կերպով և մէկ տարուան երաշխաւորութեամբ

Ադամանդազարդ ժամացոյցներու մեծ մը մեծ պաշար կը գտնուի
Արեւելեան զոհարեղէններ՝ խիստ աժան գիներով
Հին եւ թանկագին քարերու գնում ամենաբարձր գիներով
Վաճառատանս դուռը գտնուած ելեկտրական ժամացոյցը եւրոպական եւ թրքական ժամերը ցոյց կուտայ 16—50

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ՊՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պիլտինկ Ջըրչ Սթրիթ։
Ընկ. դրամատունն է Տհի Լոնտոն էնտ Բրովէնշըլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվըրբուլ։

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Չէմպըրս, Գօնիսկըր Տարլինկթըն
Ընկ. դրամատուներ.—Տհի Լոնտոն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ-Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արագութեան ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն [illegible] դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեր սահմանուեցան։ Ապահովագր. ընկերութեանց համաձայնագրովին (օրինակը) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լ'ազոր Տնօրէն (Manager)
ՎԻՉԷՆ Ա. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
Secretary
ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՊՊԱՆ

Կալաթա, Իւիթաք խան Թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար [illegible] տարին	108	ղր.
» » » վեցամսեայ	60	»
Գաւառներու համար տարին	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35	ֆ.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէ փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումները [illegible] կը տպագրուին. դրամ ղրկել ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաթն է։

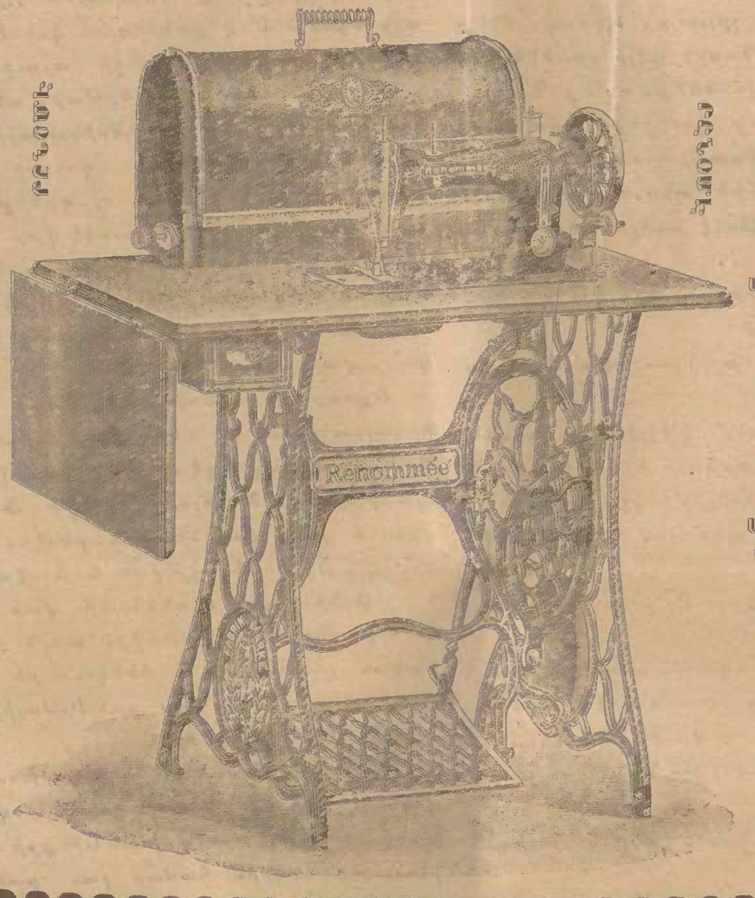

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՌԸՆՈՄԷ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԲԱՒ
ՄԸ ԿԸ ՎԱՅԵԼԵՆ ԻԲՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՅՍ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ, ՃՇԴՈՒԹԻՒՆ
ԱՍԵՂՆԵՐԸ ՉԵՆ ԿՈՏՐԻՐ ԵՒ ԹԵԼԵՐԸ ՉԵՆ ՓՐԹԻՐ
ՅԱՃԱԽ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ ՉՈՒՆԻՆ, ԿԱՐԻ ԱՄԷՆ
ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԱՊԱՌԻԿ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
Նորագոյն կտորներ անմրցելի գինով կը ծախուին
Միակ ներկայացուցիչ՝ Ն. ՊԷՐՔՈՎԻՑ
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ. Հաճօբուլօ-բասաժ, թիւ 31

ԷՏՀԷՄ ՊԵՐԹԵՒ ԴԵՂԱՐԱՆԻ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

Եւրոպայի բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ [illegible] է։

ՊԵՐԹԵՒԻ ՕՃԱՌԱԿԸ
խիստ օգտակար է տկարակազմներուն, տենդաւորիկներուն և թոքերի հիւանդութեան ենթակայ եղող և ջղային տղոց համար։

ՔՐԷՄ ՊԵՐԹԵՒԸ
դէմքի բիծերը և խաղաւարտները ու ձեռքի ճաթուածքները կ'անհետացնէ։

ՊԵՐԹԵՒԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՋՐԴԱՓՈՇԻՆ
դէմքը կը ճերմկցնէ և թարմութիւն կը պարգեւէ մարմնոյն։

ՔՆԱՔՆԱՑՈՎ ՊԵՐԹԵՒԻ ՄԱԶԻ ՋՈՒՐԸ
մազերը կ'ուժովցնէ, անոնց թափելուն առաջքը կ'առնէ ու թեփերը կ'անհետացնէ։

ՊԵՐԹԵՒԻ ՏՂՈՑ ՓՈՇԻՆ
օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները և խալաւարտները կ'անհետացնէ։

ՔՕԶՄԷԹԻՔ ՊԵՐԹԵՒԸ
պեխերը կ'աճեցնէ և ուղիղ կը կեցնէ զանոնք։

ՔՆԱՔՆԱՑՈՎ և ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՊԵՐԹԵՒԻ ԱՏԱՄՆԱՓՈՇԻ
Անոնք որ կ'ուզեն ակռաները մաքուր ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշիէն գործածեն։

ՊԵՐԹԵՒԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԸ
ամէն տեսակ օ տը քօլօններէն ընտիր է։ Եղրեւանիով, յասմիկով, մանուշակով պատրաստուածները պէտք չեն ձգիր լէվանթա գործածելու։

[illegible]

Բոլոր դեղարաններուն, դեղավաճառներուն եւ բօհաթերի վաճառատանց մէջ կը գտնուին։ Ընդհ. կեդրոնատեղին է նոր Նամակատան դիմաց, Էթհէմ Նէճիպ դեղավաճառանոցը։ 4

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Ազդեցիկ դեղ մըն է ձմեռուընէ մնացած հազերու, հինցած ցնցղատապերու և կուրծքի հիւանդութեանց դէմ, չնչարգելութեան և թոքախտի սկզբնաւորութեան համար խիստ օգտակար է։ Գնահատուած է հանգուցեալ բժշկապետ Ցօքէթ Խորասանճեանէ և դաշնական ոսկի և արծաթ մետալներ ստացած է եւրոպական համաշխարհային ցուցահանդէսներէ։ Մթերանոցը կը գտնուի Նոր Նամակատան դիմացը գտնուող Էքրէմ Նէճիպ դեղավաճառանոցը։ 4

ԿԵՂԾԻՔԸ ՄԻ ԸՆԴՈՒՆԻՔ

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵ՛ՆԷՆ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Է

Օրական սպառումն է 60,000 քիլօ

Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈԳՈԼԱՆ

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱԿՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Կլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Գէնզվէնի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (cach) կը չափէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրոֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յստակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ափրօզիտեան սխտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ խաքարաքի (բէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութենէ զուրկ և ամէն աչքերուն տեղ բնականին [illegible] և նման արուեստական աչքեր կը դնէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սէպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը. կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշակ Ճամբայ, Նէրլէնտական հիւպատոսարանին դիմաց. 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկեան վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

8—50

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ, ՊԻՐԷՈՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ նաւ.— Սեղանի գինին ձրի

Իսմաիլիա շոգենաւը, Նաւապետ Անտէրւէչ, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի մարտ 26ին և մարտ 28ին Դշ. օր, կէս օրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոս։

Միսիր շոգենաւը, Նաւապետ Անտէրս, 23 մարտ շաբաթ օրը ժամը 4ին առտուան կը մեկնի դէպի Տէտէ-Աղաճ, Տրիպոլիս, Պէյրութ և Աղեքսանդրիա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Սաիտիէ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆինտլէյ, 1911 29 մարտ երեքշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, 1 ապրիլ շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կելիպոլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրէթ, Թարապլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Փորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈԹԻԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ
Մինկրէլլի, մարտ 14ին, Մարսիլիայէն։
Իօնի, մարտ 15ին, Մարսիլիայէն։
Իմէրէթի, մարտ 21ին, Սեւ ծովէն։
Ցիրժի, մարտ 28ին, Մարսիլիայէն։
Իօնի, ապրիլ 4ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 15ին, Դշ. իրիկուան ժամը 4ին, Մինկրէլլի շոգենաւը, Նաւապետ Գավիէ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, և Նովորոսիսք։

Մարտ 15ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Իօնի շոգենաւը, Նաւապետ Գալ., դէպի Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Մարտ 22ին, Դշ., առտուան ժամը 11ին, Իմէրէթի շոգենաւը, Նաւապետ Բէքու, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Փ. ԹԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Օսմ. Կայս. Պանքան մրցում մը կը դնէ կարգ մը պաշտօններ Կ. Պոլսոյ իր գրասենեակներուն և Թուրքիոյ մէջ ունեցած եւ հաստատելիք գործակալութեանց համար։ Այդ մրցումը տեղի պիտի ունենայ թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ Պանքային գործակալութեանց մէջ Հալէպ, Լարիսէ, Պէրութ, Պրուսա, Դամասկոս, Մերսին, Տրապիզոն, Սելանիկ, Սամսոն և Իզմիր։ Քննութեան նիւթերն հետեւեալներն են.— Առեւտրական և վարչական թղթակցութիւն, ֆրանսերէն, անգլիերէն ու թուրքերէն լեզուներով։ Թեկնածուները պէտք է խօսին ու գրեն կարգ մը լեզուներով, գլխաւորաբար թուրքերէն։ Տարերք հաշուակալութեան, առեւտրական իրաւագիտութեան և առեւտրական աշխարհագրութեան։ Տոկոսի, զեղչի ու դրամի փոխանակութեան հաշիւներ։ Արպիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթուղթերու վաճառում և գնում եայլն։ Մրցման ընդունուելու համար թեկնածուները իրենց խնդրագրին հետ պէտք է ներկայացնեն նաեւ յաւագոյն յանձնարարականներ և երաշխաւորութիւններ ու իրենց տարիքը հաստատող թուղթեր։ Օսմ. Կայս. Պանքան իրեն կը վերապահէ յարգել մրցման ընդունելութեան մասին դրուած պայմանները։ Մրցման քննութեան ընդունուելու համար պէտք է լրացուցած 17 տարեկան ըլլալ առաւելն 35։ Մրցման քննութեան ընդունուած թեկնածուները զեկոյց մը պիտի առնեն, մրցման թուականը յայտնելով։ Կ. Պոլսոյ թեկնածուներէն կը խնդրուի Պանքային մատակարարական ճիւղը ներկայանալ, արձանագրուելու համար։ Արձանագրութիւնները կ'ընդունուին մինչեւ ապրիլ 8 (Ն. Տ.) երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 1էն 5, կէս օրէն յետոյ։ Գաւառական գործակալութիւնները տեղական մամուլի միջոցաւ պիտի ծանուցանեն արձանագրութեան օրերը և ժամերը։

Կ. Պոլիս, մարտ 1911.

Ե. Գ.— Թուրքերէն լեզուով հարցումներուն եթէ գոհացուցիչ պատասխաներ տրուին, մասնաւոր նշանակութիւն մը պիտի ունենայ այդ բանը, [illegible] նիշերուն մէջ։ Կ. Պոլսոյ Պանքային մէջ ընդունուած թեկնածուները պէտք է գաւառ մեկնին, ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ եղած առաջին հրաւէրին վրայ։ Մինչեւ այդ օր եղած պաշտօնի խնդրանքները չեղեալ պիտի նկատուին։

10—6

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աչըր Էֆ. խան Պիւթիւպհանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Դրամա, Մանաստըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւ Սքէչէ։

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գեւմանովա և Սոֆիա։

Սելանիկի պանքան կրցած պանքային ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ [illegible] անց կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ նպաստաւոր տոկոսով։

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ